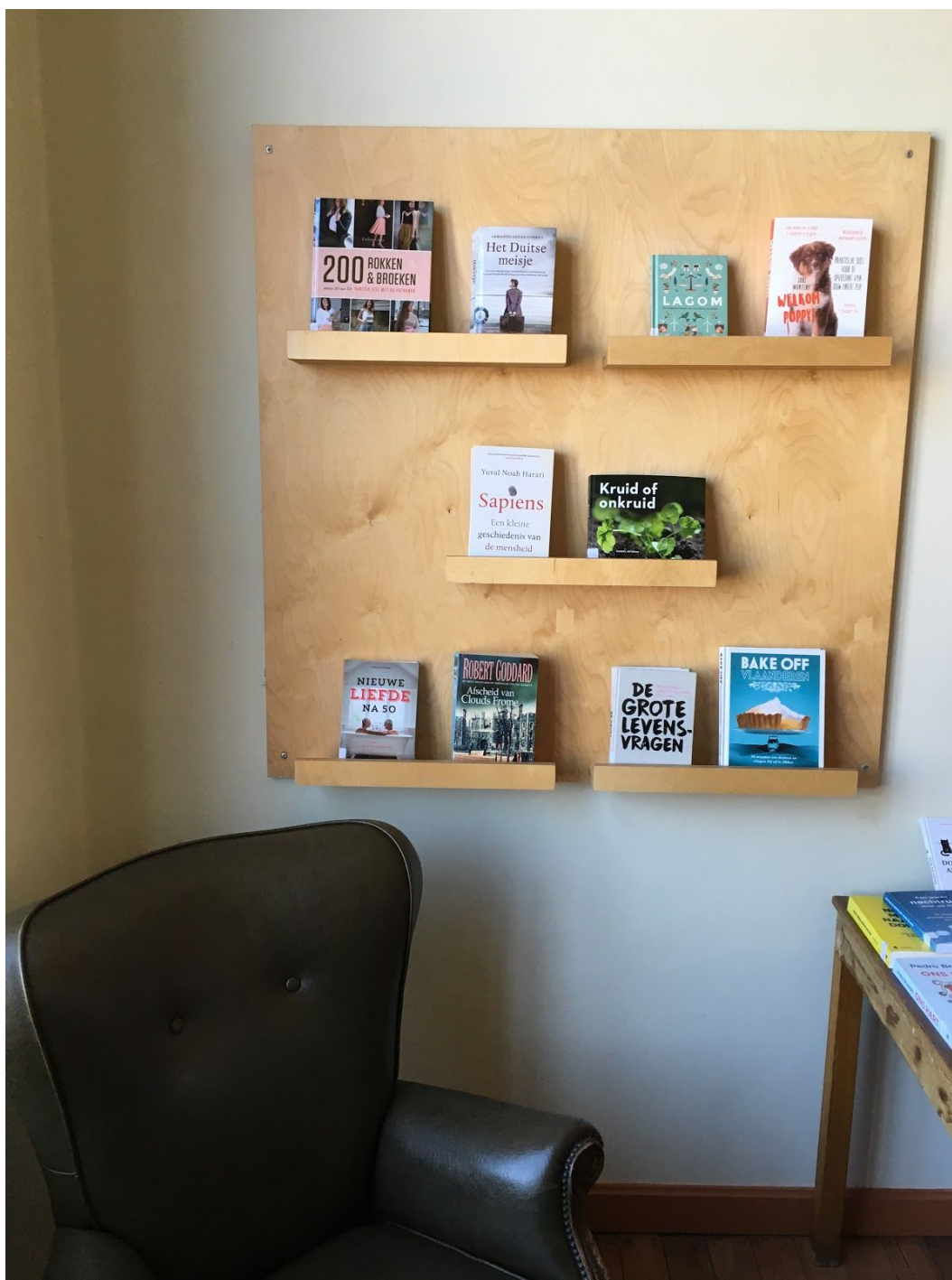


## C07 - Biblio7

### Ontwerp beleidsplan 2020-2025



Bibliotheek Mesen

# INHOUD

<b>INHOUD</b>	<b>2</b>
<b>SAMENVATTING</b>	<b>4</b>
<b>TRAJECT BELEIDSPLANNING 2018</b>	<b>5</b>
Biblio7	5
Opzet traject beleidsplanning 2018	5
Werkgroep	6
Bijeenkomsten	6
Werkmethode	7
Verwachtingen van bibliotheken Biblio7	8
<b>SWOT</b>	<b>9</b>
<b>VISIE, DOELSTELLINGEN EN WERVEN</b>	<b>10</b>
We creëren thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten	11
Stand van zaken in 2018	11
2020-2025: Door bovenlokale samenwerking creëren we lokale thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten	11
We vormen een netwerk van bibliotheken waar je kan ontdekken en leren	13
Stand van zaken in 2018	13
2020-2025: We vormen een netwerk van bibliotheken waar je kan ontdekken en leren	14
Bibliotheek als omgeving voor experiment	15
Bibliotheken delen kennis en middelen om de lokale bibliotheekwerking te versterken	18
Stand van zaken in 2018	18
2020-2025: Bibliotheken delen kennis en middelen om de lokale bibliotheekwerking te versterken	18
Een bibliotheek die een huiskamer is voor de lokale gemeenschap	20
Stand van zaken in 2018	20
2020-2025: Een bibliotheek die een huiskamer is voor de lokale gemeenschap	24
Inspiratie: Theek 5 (NL)	25
Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers	26
Stand van zaken in 2018	26
2020-2025: Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers	26
Een governance die stuurt op structureel samenwerken	27
Stand van zaken in 2018	27
Aandachtspunten ivm intergemeentelijke samenwerking	28
Decreet bovenlokaal cultuurbeleid	29

2020-2025: Vertalen doelstellingen naar samenwerking, structuur en middelen	30
Samenvatting doelstellingen en werven	31
<b>PRESENTATIE ONTWERP BELEIDSPLAN</b>	<b>35</b>
<b>VAN ONTWERP NAAR BELEIDSPLAN</b>	<b>36</b>
Prioritaire werven en intern draagvlak	36
Vertalen doelstellingen naar decreet bovenlokale cultuurwerking	37
Investeren in zichtbaarheid	39
Engagement laten valideren	39
Stappenplan	39
<b>BIJLAGEN</b>	<b>40</b>
Feedback en aandachtspunten op de beleidsdoelstellingen uit het CO7-café - 23 mei 2018	40
Algemene feedback op de aanzet van beleidsdoelstellingen	40
Feedback mbt “Een bibliotheek die een huiskamer is voor de lokale gemeenschap”	42
Feedback mbt “Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers”	43
Inspiratie (FR): Voyage au pays des bibliothèques. Lire aujourd'hui, lire demain	46
Inspiratie (UK): More than a house for books	46
Methodiek: Matrix werking - doelgroepen	47
Inspiratie (BE): “De openbare bibliotheek van morgen”, Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen (juni 2013)	48
Inspiratie (BE): Regiobib Meetjesland	50
Inspiratie (NL): Bibliotheek Rivierenland	53
Inspiratie (NL) - Theek 5 - spreidingsbeleid	54
Inspiratie (BE): Denkdag Bovenlokaal Bibliotheekbeleid – 17 mei 2018	55

## SAMENVATTING

Dit ontwerp voor een beleidsplan voor de periode 2020-2025 presenteert de ambities van de bibliotheken van het samenwerkingsverband CO7.

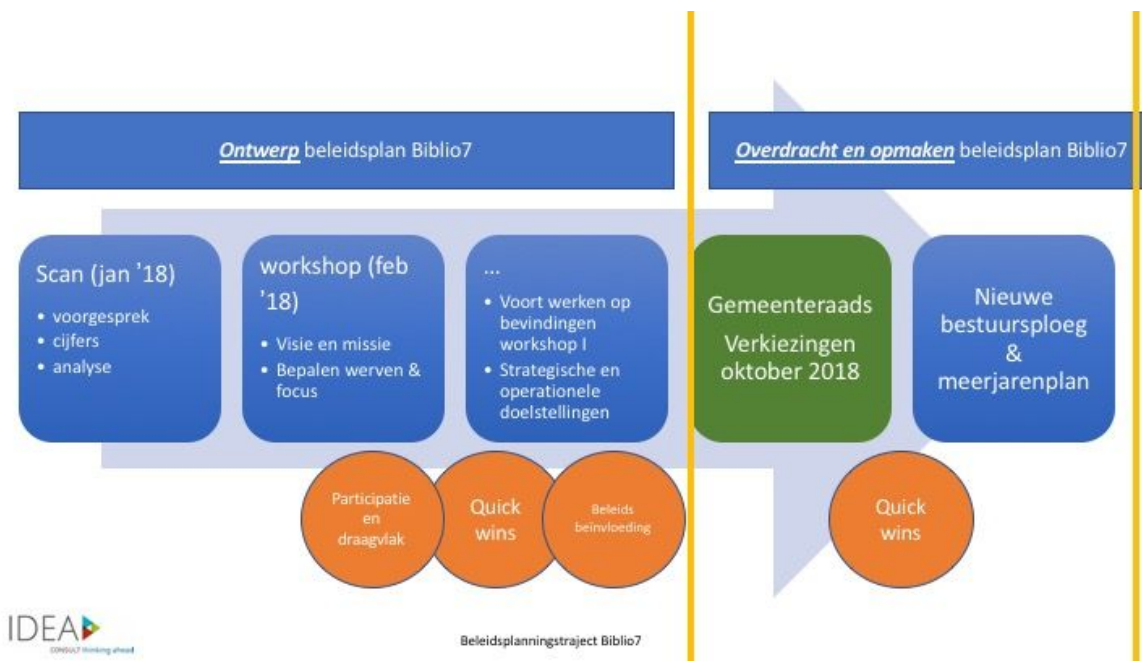
De bibliotheken van Biblio7 willen door het delen van middelen en kennis uitgroeien tot een plek waar maximale kansen zijn voor persoonlijke ontwikkeling, beleving, participatie en creatie.

Deze visie willen de bibliotheken realiseren aan de hand van deze doelstellingen:

- **Door bovenlokale samenwerking creëren we lokale thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten.** Het samenwerkingsverband Biblio7 bouwt een jeugdbibliotheek uit met lokale ankers en een bovenlokale ondersteuning. We hebben als doel het huidige publiek aan kinderen en jongeren te behouden en willen een nieuw publiek bereiken. Hierbij hebben we speciale aandacht voor sociale inclusie en het bereiken van kwetsbare gezinnen. Door bovenlokale samenwerking creëren we zo lokale thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten
- **We vormen een netwerk van bibliotheken waar je kan ontdekken en leren. Onze bibliotheken worden nog meer plekken voor experiment en creatie, waar je kan bijleren op formele en informele wijzen.** De bibliotheek ontwikkelt hiervoor verschillende rollen ontwikkelen: als ontwikkelaar, makelaar, platform, plek, expert inzake doelgroepen en netwerken. Waar mogelijk ontwikkelen we samen een regiodekkend activiteitenaanbod binnen Biblio7.
- **Bibliotheken delen kennis en middelen om de lokale bibliotheekwerking te versterken.** Biblio7 wil een netwerk van sterke lokale bibliotheekwerkingen helpen realiseren. Om dit te kunnen doen willen we zoveel mogelijk capaciteit delen tussen de bibliotheken.
- **Een bibliotheek die een huiskamer is voor de lokale gemeenschap.** We willen in de komende jaren onze bibliotheken nog verder uitbouwen als plekken voor de lokale gemeenschap. De lokale bibliotheek is een nabije plek, dichtbij de woonkernen en sociaal ingebed in de lokale leefgemeenschap. De bibliotheek als plek betekent ook de bibliotheek als plek in een netwerk: een open huis waar ontmoeting centraal staat, met een breed partnerschap.
- **Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers.** In onze activiteiten, ons aanbod en het ontwikkelen van de bibliotheek als plek ontwikkelen we extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers. Verwacht wordt immers dat de armoedeproblematiek in de Westhoek niet meteen zal dalen en dat het aantal nieuwkomers zal stijgen.

Dit ontwerp van beleidsplan wordt omgezet naar een beleidsplan waarbij de **governance** en de **samenwerkingsstructuur** wordt verankerd in een duurzaam model.

## TRAJECT BELEIDSPLANNING 2018



### Biblio7

Biblio7 is een werkgroep binnen de intergemeentelijke Cultuurdienst CO7. Volgende bibliotheken maken deel uit van het samenwerkingsverband: Ieper, Poperinge, Vleteren, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Heuvelland en Zonnebeke.

### Opzet traject beleidsplanning 2018<sup>1</sup>

In 2018 ligt de focus op het **onderzoeken van diverse pistes van samenwerking**, rekening houdend met de mogelijkheden van iedere bibliotheek. In een **meerjarenbeleidsplan** voor de periode 2020-2025 willen we dit **concretiseren in diverse doelstellingen en acties**.

Met het beleidsplan wil de regio anticiperen op het Vlaams beleid voor bovenlokale cultuurwerking dat de komende jaren wordt uitgezet. Het Beleidsplan Biblio7 (2020-2025) zal enerzijds geïntegreerd worden in de gemeentelijke beleidsplanning en anderzijds binnen de werking van het intergemeentelijke samenwerkingsverband CO7.

Het traject dat in 2018 wordt afgelegd en een implementatie kent vanaf 2020 resulteert in diverse acties op vlak van collectievorming, personeelsbeleid, gemeenschappelijke promotie, deskundigheidsbevordering, optimaliseren van werkprocessen, nieuwe vormen van dienstverlening en samenwerkingsinitiatieven. 2019 wordt een jaar waarin voorbereidingen en veranderingsprocessen kunnen geïnitieerd worden.

<sup>1</sup> Bron: Prijsvraag beleidsplan Biblio7, 2017



## Werkgroep

- Lisbeth Morlion, Heuvelland
- Eddy Barbry, Ieper
- Evelien Vande Walle, Ieper
- Evelyne Vangelder, Langemark-Poelkapelle
- Lander Vandroemme, Mesen
- Lieve Campforts, Poperinge en Vleteren<sup>2</sup>
- Bart Verschaeve, Zonnebeke
- Natalie Decrock, Vlaamse Overheid
- Rosita Boussemaere, CO7
- Toon Berckmoes, IDEA Consult
- Bart Noels, i.o. van IDEA Consult

## Bijeenkomsten

- 12/01 - Startvergadering opzet traject (Poperinge)
- 08/02 - Workshop (Ieper) - werven
- 09/03 - Workshop (Ieper) - werf jeugdwerking
- 26/04 - Workshop (Zonnebeke) - werf educatieve werking
- 23/05 - Biblio7-café (Poperinge)
- 28/06 - Verdere afspraken traject (Mesen)
- 06/09 - Workshop (Ieper) - werf bibliotheek als plek
- 12/10 - Workshop (Heuvelland) - werf intergemeentelijke samenwerking



Workshop in Zonnebeke

---

<sup>2</sup> Vleteren heeft geen eigen bibliotheek, maar sluit voor haar bibliotheekwerking aan bij Poperinge.

## Werkmethode

Met de groep definiëren we bij de start van het traject werven. Per werf maken we vervolgens volgende oefeningen:

### Van dromen naar doelstellingen

1. Wat is onze **droom, onze ambitie**?
2. Hoe vertalen we die droom **naar onze stakeholders (gebruikers, beleid, medewerkers,...)**? Welk **beeld** kunnen we maken? (een beeld dat gebruikers, medewerkers en stakeholders overtuigt)
3. En wat doen we **lokaal en regionaal** om die droom lokaal te realiseren?

### Doelstellingen uitwerken<sup>3</sup>

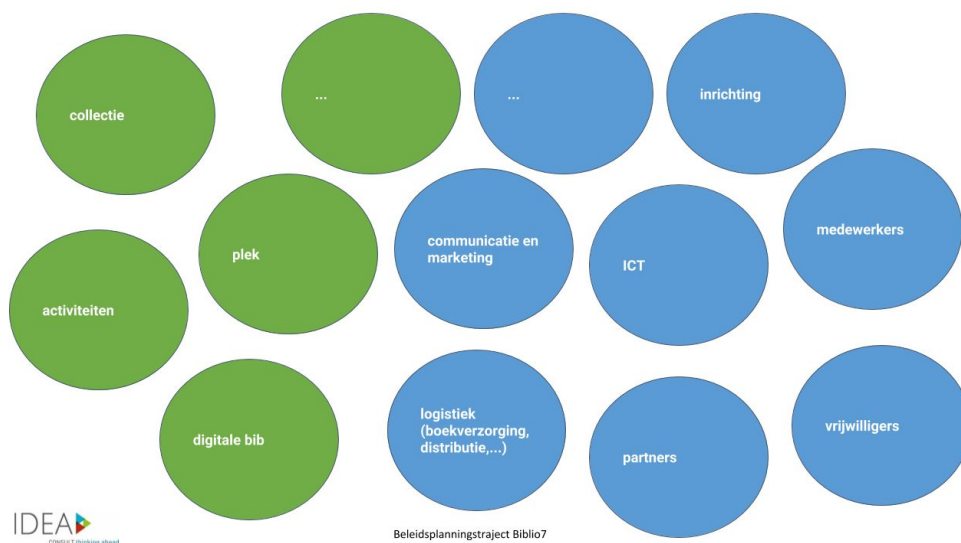
<b>SLEUTEL PARTNERS</b> Wie zijn je sleutelpartners?	<b>ACTIVITEITEN</b> Wat zijn de activiteiten die je elke dag ontwikkelt om je doelstelling te bereiken?	<b>MEERWAARDE (doelstelling)</b> Wat is de meerwaarde die je bezorgt aan de bibliotheekgebruiker? Aan welke nood geef je hiermee een antwoord?	<b>VERBINDING MET GEBRUIKERS</b> Welke relatie verwacht elk gebruikerssegment dat je met hen ontwikkelt en onderhoudt?	<b>GEBRUIKERS</b> Wie zijn je gebruikers?
	<b>MIDDELEN</b> Wat zijn de middelen die je nodig hebt om je doelstelling te halen?		<b>KANALEN</b> Hoe willen je gebruikers worden bereikt?	
<b>KOSTEN</b> Wat zijn de belangrijkste kosten die je moet maken om je doelstelling te bereiken?			<b>INKOMSTEN</b> Hoe zullen gebruikers je belonen voor de meerwaarde die je hen brengt?	

Telkens maken we ook de afweging wat dit betekent voor Biblio7 als samenwerkingsverband.

### Facetten van bibliotheekwerking

Tijdens de uitwerking van de doelstellingen hielden we volgende facetten voor ogen.

<sup>3</sup> Op basis van de business model canvas van Strategyzer



## Verwachtingen van bibliotheken Biblio7<sup>4</sup>

Bij de start van het traject vragen we aan de werkgroep wat de verwachtingen zijn tav het traject. Op het eind van het traject (eind 2018) zullen we dit evalueren.

### Verwachtingen tegenover dit traject

- wapenen voor de toekomst
- een lijn uitzetten, een gedeelde agenda en concrete afspraken onder elkaar maken
- duidelijkheid wat we op welke schaal doen: regio en lokaal
- de link met de regio en met ons lokaal bestuur helder zetten
- een beslissingsmodel
- een goed beeld van waar we heen willen met onze bibliotheekwerking en hoe we dit overbrengen binnen ons lokaal bestuur en bij de medewerkers
- duidelijkheid voor de gebruiker
- het ontwikkelen van een netwerk én lokale plekken

### Verwachtingen tegenover Biblio7

- efficiëntie
- structurele samenwerking
- een platform
- één agenda voor de regio met lokale accenten
- een goede verhouding tussen lokale basiswerking en regionale taken
- een sterke regionale organisatie om in gesprek te gaan met lokale besturen
- afspraken over lokale en bovenlokale expertise over collectie, communicatie, digitale middelen
- het ontwikkelen van expertisenetwerken

---

<sup>4</sup> Workshop 8 februari 2018



## SWOT<sup>5</sup>

### sterktes van de regio

- de schepen voor cultuur/bibliotheek heeft een heel sterk vertrouwen in de bibliothecaris
- er is een traditie van projectmatig samenwerken met een aantal succesverhalen
- bibliothecarissen kennen elkaar en hebben vlot contact
- bibliothecarissen staan open voor samenwerking

### zwaktes van de regio

- de huidige samenwerking is te vrijblijvend en vooral projectmatig
- het lokale primeert
- lokale successen worden onvoldoende gedeeld
- grote verschillen in mogelijkheden tussen bibliotheken (personeel, budget ...)
- de informatie over het regionaal werken stroomt onvoldoende door naar beleid en medewerkers
- gemiddelde leeftijd van het bibliotheekpersoneel (=uitstroom van kennis)
- digitale kennis van het bibliotheekpersoneel
- geen uitgesproken trekkers/experten
- geen gedeelde bibliotheeksoftware
- beperkte aanwezigheid van verschillende soorten competenties

### kansen regionaal werken

- regiodecreet
- samenwerken met andere partners – uitbouwen van een netwerk (bv. samenwerken met onderwijs, samenwerken met het archief)
- kunnen inzetten op innovatie
- uitwisselen van kennis en ervaring
- budgetbesparend: gezamenlijk aankopen van materiaal en middelen
- afstemmen van de collecties
- evoluties binnen de sector kunnen gemakkelijker worden opgevolgd
- centraal organiseren van backofficetaken
- promotie van de bibliotheek als sterk merk
- binnenhalen van nieuwe competenties
- gezamenlijk promotie voeren

### bedreigingen regionaal werken

- geen gedeelde visie op bibliotheek van de toekomst
- geen gedeelde visie op samenwerking in de toekomst
- verschillende snelheden tussen de bibliotheken
- verschil in visie tussen beleid en bibliothecaris
- besparingen
- wegvallen decretaal kader (lokaal cultuurbeleid)
- regiodecreet
- het verloren gaan van de eigenheid van de verschillende bibliotheken

---

<sup>5</sup> Bron: Rapport visietraject, 2017

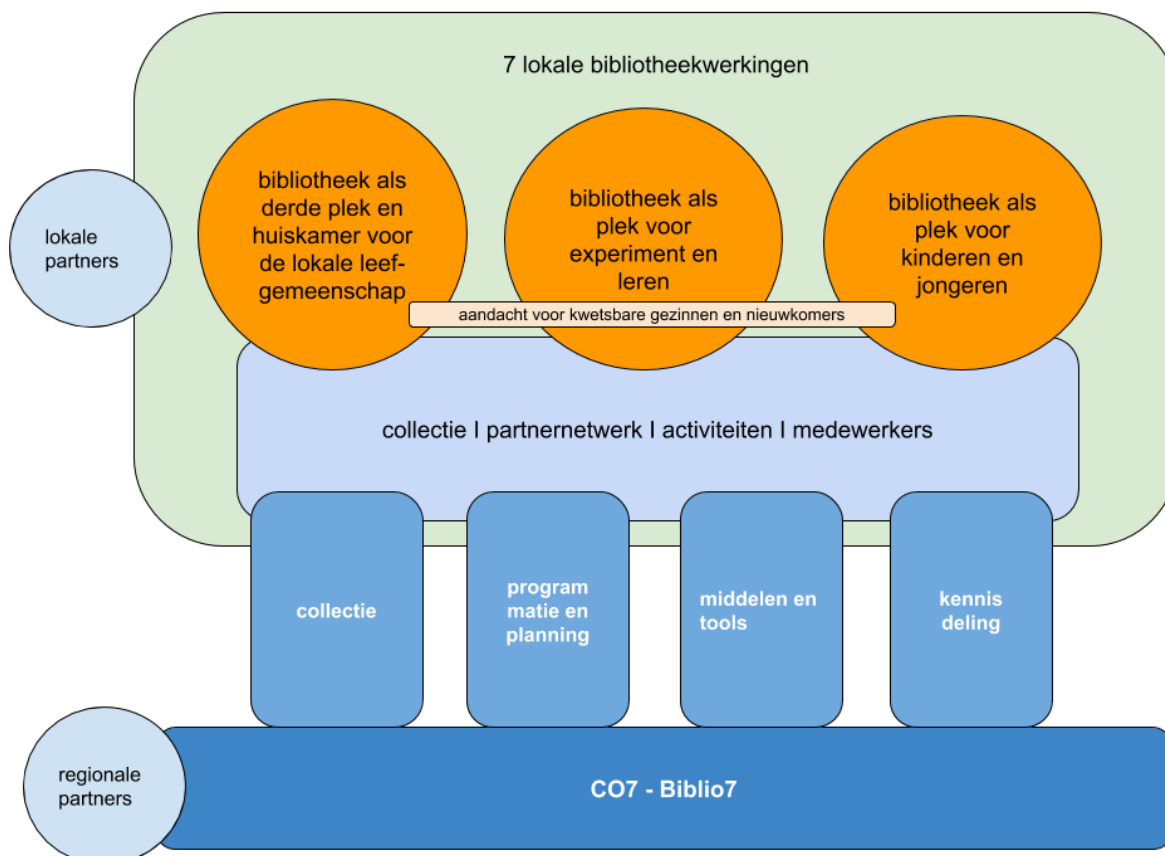
## VISIE, DOELSTELLINGEN EN WERVEN

*“Door het delen van middelen en kennis groeien de bibliotheken van Biblio7 uit tot een plek waar maximale kansen zijn voor persoonlijke ontwikkeling, beleving, participatie en creatie.”*

Biblio7 is een **netwerk** van **lokale bibliotheken**.

Wij willen in 2020-2025:

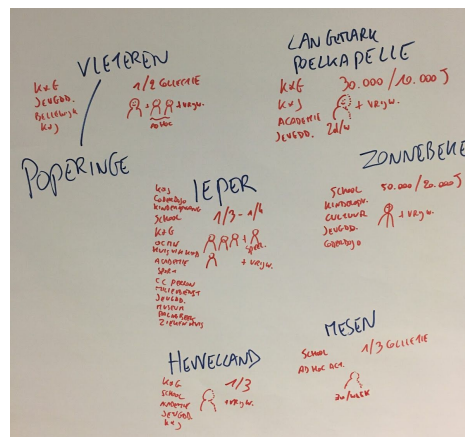
- een thuisplek zijn voor **jeugd**
- bibliotheken zijn waar je kan **bijleren**
- bibliotheken zijn die een **huiskamer** zijn voor de lokale leefgemeenschap
- hierbij extra aandacht hebben voor **kwetsbare gezinnen en nieuwkomers**
- **samenwerken** om de **interne werking** te optimaliseren



## We creëren thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten<sup>6</sup>

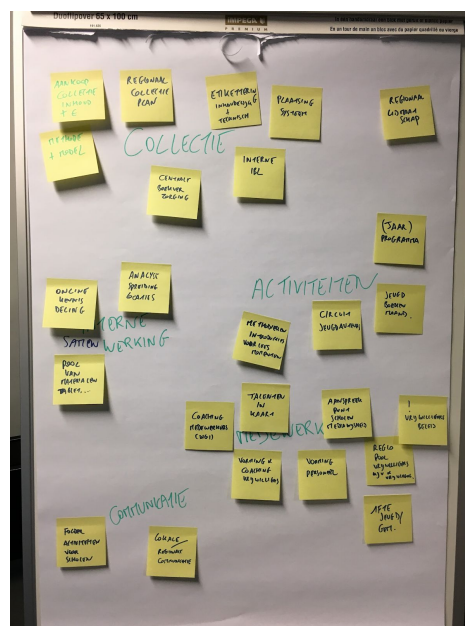
### Stand van zaken in 2018

- Elke bibliotheek van het samenwerkingsverband Biblio7 beschikt over een **jeugd afdeling** in de bibliotheek.
- De jeugdwerking is een belangrijke pijler van de bibliotheek, wat zich ook vertaalt in de **collectie**: minstens een derde van de collectie is bestemd voor kinderen en jongeren.
- Samen beschikken we over een **personeelscapaciteit** van +/- 8 FTE, waarbij de meeste capaciteit zich bevindt bij de bibliotheken van Poperinge (1 medewerker en ad hoc bijstand van 2 medewerkers) en Ieper (4 medewerkers en 1 medewerker van de speeltheek). De andere bibliotheken beschikken gemiddeld over een halftijdse jeugdmedewerker.
- Elke bibliotheek beschikt ook over een equipe **vrijwilligers**.
- Het aantal en de diversiteit aan **activiteiten** hangt sterk samen met de grootte van de bibliotheek. Ieper telt minstens 15 verschillende partnerschappen in het kader van activiteiten en spreiding, in Mesen is dit eerder beperkt. Alle bibliotheken beschikken over een scholenwerking, werken samen met de jeugddienst, kind en gezin en kinder- en jeugdjury.



De algemene bevinding is dat de capaciteit voor jeugdwerking onvoldoende is in kleinere bibliotheken en dat minstens 1 FTE per bibliotheek aangewezen zou zijn om een volwaardige lokale jeugdwerking uit te bouwen.

Daarnaast is er ook de bevinding dat jeugdwerking lokaal sterk verankerd is, dat dit een kwaliteit is. Bovenlokale samenwerking moet ertoe leiden dat die lokale verankering wordt ondersteund door diensten, methodes en middelen. Zo maken we door bovenlokale samenwerking interessante plekken voor jeugd, met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten.



<sup>6</sup> Workshop 9 maart 2018

## 2020-2025: Door bovenlokale samenwerking creëren we lokale thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten

*Het samenwerkingsverband Biblio7 bouwt een jeugdbibliotheek uit met lokale ankers en een bovenlokale ondersteuning. We hebben als doel het huidige publiek aan kinderen en jongeren te behouden en willen een nieuw publiek bereiken. Hierbij hebben we speciale aandacht voor sociale inclusie en het bereiken van kwetsbare gezinnen. Door bovenlokale samenwerking creëren we zo lokale thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten*

### Een volwaardig en efficiënt georganiseerd collectie-aanbod voor jeugd

Elke lokale bibliotheek moet beschikken over een collectie op maat van de schaal en het jeugdpubliek. Het opvolgen van de leenverrichtingen en de organisatie van het aanbod doen we lokaal, maar Biblio7 ondersteunt het proces van collectievorming op volgende wijzen:



- er is een regionaal **collectieplan** waarin we op basis van de verschillende profielen van de bibliotheken een afgestemd aanbod creëren, op basis van regionaal gepoolde expertise
- voor de **aankoop** van de collectie maken we regionale afspraken om op die manier ook lagere prijzen te bekomen
- een **intern interbibliothecair leensysteem** maakt het mogelijk dat ook minder gevraagde materialen overal in het netwerk kunnen worden ontleend
- we spreken een eenvormig **plaatsingsysteem** af over alle bibliotheken van Biblio7
- we organiseren de **etikettering** van materialen op niveau van Biblio7

### Een divers en breed activiteitenaanbod voor jeugd

Door het samenleggen van capaciteit slagen we er in om een regiodekkend aanbod van activiteiten te realiseren voor kinderen en jongeren. Lokale en bovenlokale activiteiten zijn hierbij complementair, een geïntegreerde planning maakt het mogelijk een diverse mix te maken. Biblio7 ondersteunt hierop op volgende wijzen:

- we maken een **seizoens- of jaarprogrammatie** waarbij lokale en bovenlokale programmatie in één overzicht worden gegoten en waarbij het mogelijk is leemtes en dubbels te detecteren en zo het aanbod te optimaliseren.
- we maken een regionaal **circuit voor jeugdauteurs** tijdens de jeugdboekenmaand
- we maken een regionaal aanbod voor de **jeugdboekenmaand** met lokale accenten
- Biblio7 ondersteunt de lokale jeugdwerkingen door het aanbieden van **methodieken, formats en coaching**, bv voorleesmomenten of klasbezoeken

## We vormen een netwerk van bibliotheken waar je kan ontdekken en leren<sup>7</sup>

### Stand van zaken in 2018

Alle bibliotheken van Biblio7 zetten in ruime mate in op educatief werk en informatiebemiddeling, sterk afhankelijk echter van de lokale context en sterk verschillend op het vlak van capaciteit.

- De bibliotheken zetten in op leesbevordering (klasbezoeken, auteurslezingen, KJV, leesgroep,...), maatschappelijke vorming (lezingen, voordrachten,...) en ondersteuning van digitale educatie (computerklassen, persoonlijke begeleiding,...).
- De doelgroepen van educatie zijn overwegend kinderen, volwassenen, senioren en scholen.
- De educatieve functie wordt nu in alle bibliotheken van CO7 vervuld via een breed lokaal partnerschap, met oa Vormingplus, Huis van het Kind, lokale welzijnsactoren, adviesraden, verenigingen,...



### De educatieve troeven van de bibliotheken

Bibliotheken hebben een voorname rol te vervullen op educatief vlak. Onze troeven hiervoor zijn:

- We werken complementair met andere spelers door onze aanpak en onze locatie
- Bibliotheken kunnen voorzien in individuele en persoonlijke begeleiding
- Bibliotheken organiseren vorming in een informele context, in een permanent aanbod, je kan er vrijblijvend proeven en kennis maken met nieuwe kennis
- Bibliotheken realiseren via laagdrempeligheid een sociale mix, belangrijk in het kader van gemeenschapsvorming
- Bibliotheken beschikken over een rijke en diverse collectie aan materialen, een collectie die inspireert
- Bibliotheken beschikken over een divers en rijk netwerk aan partners en hebben een bijzondere relatie met het onderwijs
- Bibliotheken beschikken over een locatie, vormen een derde plek tussen de publieke ruimte en de private sfeer.

---

<sup>7</sup> Workshop 26 april 2018



## 2020-2025: We vormen een netwerk van bibliotheken waar je kan ontdekken en leren

*Onze bibliotheken worden nog meer plekken voor experiment en creatie, waar je kan bijleren op formele en informele wijzen. De bibliotheek ontwikkelt hiervoor verschillende rollen ontwikkelen: als ontwikkelaar, makelaar, platform, plek, expert inzake doelgroepen en netwerken. Waar mogelijk ontwikkelen we samen een regiodekkend activiteitsaanbod binnen Biblio7. We hebben hierbij extra aandacht voor nieuwkomers.*

### We creëren en faciliteren een educatief aanbod dat beantwoordt aan noden in de regio

We creëren met de lokale bibliotheken samen een aanbod dat zich ent op noden in de regio.

- Leesplezier en **leesbevordering**: we willen kinderen, jongeren en volwassenen het plezier laten proeven van lezen.
- **Maatschappelijke** vorming: we organiseren in eigen aanbod en in samenwerking met partners educatieve initiatieven rond wat maatschappelijk leeft.
- **Digitaal**: de bibliotheken zijn de plekken waar je individuele en collectieve ondersteuning krijgt
- **Experiment**: we spelen in op nieuwe initiatieven zoals fablab, coderdojo en faciliteren initiatieven
- Via onze **samenwerking** met lokale en regionale partners **detecteren** we nieuwe noden en thema's
- We **creëren** aanbod of **faciliteren** aanbod van externen. Een **afwegingskader** helpt bij de inhoudelijke keuzes.

### We plannen en programmeren samen een regiodekkend educatief aanbod

Door samen te plannen en te programmeren kunnen we complementair werken en kunnen we de middelen beter inzetten. Zo kan een bibliotheek zich specialiseren of beroep doen op een regionaal aanbod of een aanbod van een andere bib.

- We maken jaarlijks een gezamenlijke **planning**, waar zowel lokale activiteiten een plaats in vinden als afspraken rond regionale initiatieven
- Die afstemming moet het mogelijk maken een regionale **programmatie** samen te stellen. Waar mogelijk maken we als groep afspraken met regionale partners zoals Vormingplus, scholengroepen of Huis van het Kind.
- We maken een regionaal overzicht van de geplande initiatieven wat ons in staat moet stellen om beter te **communiceren** en **door te verwijzen** naar het aanwezige aanbod. (lezingenoverzicht, programmapolder,...)

### We delen de kennis en expertise rond educatie tussen de bibliotheken en medewerkers

Door kennis en expertise te laten delen tussen medewerkers kunnen we beter inspelen op noden, en talent laten ontwikkelen in het netwerk.

- We bundelen de expertise rond digitaal op het niveau CO7 (bv digitale ondersteuning, digidokter, e-books, bibliotheekstelsel,...)
- We maken waar mogelijk als groep afspraken met regionale educatieve spelers rond planning, inhoud, prijs
- We zetten een afspraak of systeem op waarbij het mogelijk is beter door te



- verwijzen naar elkaars aanbod en dat van externen
- De educatief medewerkers zitten samen in een netwerk om praktijken en kennis te delen en om afspraken te maken rond bv specialisatie

### Bibliotheek als omgeving voor experiment

Als we zeggen dat de bibliotheken van Biblio7 “plekken voor experiment en creatie kunnen worden, waar je kan bijleren op formele en informele wijzen”, dan moeten we samen ook onderzoeken wat dit experiment kan zijn en hoe je het kan omkaderen. Een aantal voorbeelden en inspiratiebronnen.



### Wat kan dit inhoudelijk zijn?

Een aantal voorbeelden:

- [Digitale experimenten Cultuurconnect](#): Arcadegames, Bieblo, e-boeken, documentaires en films, stadsverhalen, Leuven Leest, Makerspaces, Recommender, Regiobib goes digital, scholenplatform cultuureducatie
- De MIT bibliotheken<sup>8</sup> experimenteren door heel eenvoudige zaken te doen met hun collectie: een historisch werk tentoonstellen en educatief omkaderen, een collectie op een andere wijze samenzetten, studieplekken op een andere manier organiseren, een klaslokaal maken in het midden van de bib
- De Londense Idea Stores<sup>9</sup> bestaan nu meer dan tien jaar. In deze bibliotheken wordt de nadruk gelegd op mensen ipv materialen. Ze spelen constant met hun inrichting en aanbod “We continue to seek novel ways of capturing the attention of users who are increasingly attracted by other offers in modern life.” Je kan er lessen volgen, even voetballen met een bibliothecaris en rondwandelen in een ‘marketplace of information’
- In de bib van Balen, Vilvoorde en vele andere plekken experimenteren kinderen met wetenschappelijke experimenten. De bibliotheken in de regio Pajottenland-Zennevallei transformeren tijdens de jeugdboekenmaand tot

<sup>8</sup> <https://libraries.mit.edu/about/experiments/>

<sup>9</sup> <http://www.designinglibraries.org.uk/index.asp?PageID=242>

kinderlaboratoria.

- Met het project MO6<sup>10</sup>, dat plaats vond in de bibliotheken van 3 regio's in Vlaams-Brabant, wordt het bibliotheekpersoneel opgeleid door LINC vzw om met de tablet te experimenteren in de specifieke bibliotheekwerking.
- Voor het project M@kerstrap werken mensen van de bib samen met de ICT-dienst van de stad Dendermonde. Met MakerBib<sup>11</sup> Bree ontdek je de mogelijkheden van de huidige technologieën en digitale evoluties.
- Bib Permeke als netwerkorganisatie<sup>12</sup>: kleinschalig experimenteren en radicaal uitgaan van je context.

Experiment kan dus inhoudelijk en methodisch alle richtingen opgaan (collectie, medewerkers, plek, initiatieven van externen huisvesten,...), maar het moet een **doel** dienen, en dat haal je bij voorkeur uit je **lokale context**. Daarom zijn de randvoorwaarden voor de bib als experimenteerruimte cruciaal. *Je kan als lokale context ook het CO7-gebied nemen. Als we kijken naar de inhoudelijke doelstellingen in deze aanzet van beleidsplan, welke facetten lenen zich tot experiment?*

### **Wat zijn hiervoor randvoorwaarden?**

Eén van de grote verworvenheden van denken in, en werken met experimenten, is dat het 'leerruimte' biedt. Maar je moet dan ook ruimte maken die dit mogelijk maakt: in tijd, mensen en middelen.

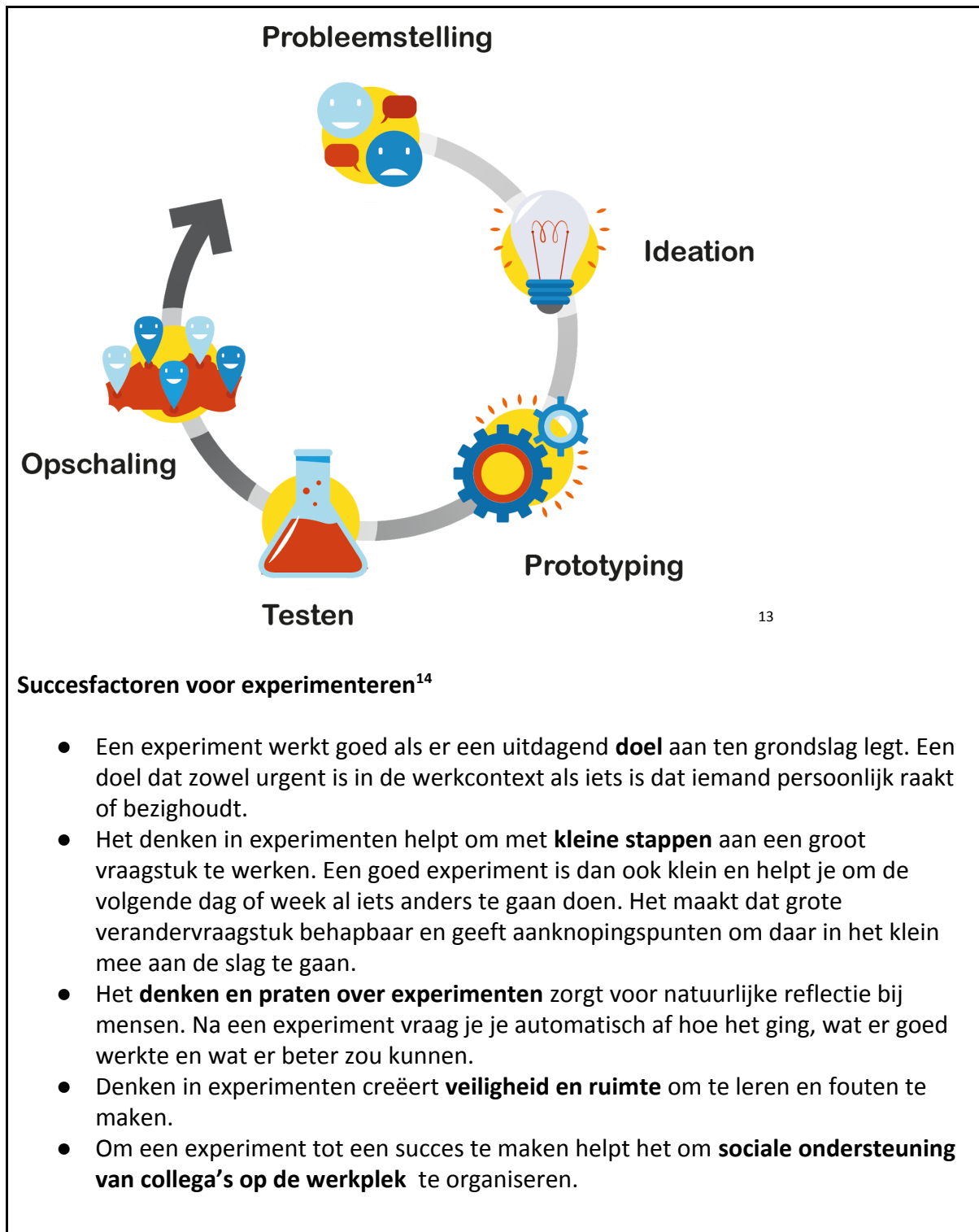
Om ruimte te maken voor experiment is het volgende nodig:

- Om ideeën en verhalen scherp krijgen moet je vertrekken vanuit een aanname, een hypothese. Het gaat niet om het experiment om het experiment, maar je vertrekt vanuit een **doelstelling**: bv "als we nu meer jongeren naar de bib willen halen, dan kunnen we ..."
- Je hebt **mensen en netwerken** nodig die het experiment ondersteunen. Maak tijd vrij voor medewerkers in de bib om te experimenteren. Spreek externe netwerken aan, om mee het experiment te ondersteunen.
- Experimenten moeten ook mogen **mislukken**. Het hoeft niet meteen allemaal perfect te lopen, een experiment kan lukken maar ook mislukken. Schep ook een klimaat dat mislukken toelaat.
- **Denk groot maar start klein**. Je kan een groot doel voor ogen hebben, maar het is kwestie om er in kleine stappen naar toe te werken. Een project rond e-readers moet je niet meteen starten met een allesomvattend en regiodekkend aanbod. Je kan ook starten met iets kleins.
- Maak leren en experimenteren **leuk**. Dat geldt zowel voor medewerkers als bibliotheekgebruikers.
- **Evalueer** je experiment: waar het ging het goed, waar ging het minder goed? En waar kan je bijschaven om het experiment op te schalen naar een dienstverlening?

<sup>10</sup> <https://mediawijs.be/dossiers/dossier-mediawijze-bibliotheken/mo6-tablets-bib>

<sup>11</sup> <https://makerbibbree.be/>

<sup>12</sup> <https://demos.be/kenniscentrum/praktijk/bib-permeke-als-netwerkorganisatie>



<sup>13</sup> <http://www.cultuurconnect.be/Projecten/Aanpak-en-methodieken>

<sup>14</sup> <https://www.kessels-smit.com/nl/experimenteren-en-improviseren>

## Bibliotheken delen kennis en middelen om de lokale bibliotheekwerking te versterken<sup>15</sup>

### Stand van zaken in 2018

Biblio7 werkt gezamenlijke acties uit, werkt samen voor de aankoop van wisselcollecties en is een platform om op regionaal niveau kennis en expertise te delen.

De bibliotheken binnen CO7 hebben een jarenlange traditie van projectmatig samenwerken en willen van hieruit onderzoeken welke structurele samenwerking mogelijk is, met het oog op een efficiënt en effectief bibliotheekbeleid. 'Samen doen wat lokaal niet kan' is dan ook het motto van de projectvereniging CO7. In een regio waar dunbevolktheid en kleinschaligheid bepalend zijn, is het bundelen van krachten, kennis en middelen een noodzaak. CO7 neemt daarbij een ondersteunende rol op.

### 2020-2025: Bibliotheken delen kennis en middelen om de lokale bibliotheekwerking te versterken

*Biblio7 wil een netwerk van sterke lokale bibliotheekwerkingen helpen realiseren. Om dit te kunnen doen willen we zoveel mogelijk capaciteit delen tussen de bibliotheken.*

#### We delen middelen en kennis tussen bibliotheken

We leggen zoveel als mogelijk bestaande middelen samen om zo de middelen zoveel als mogelijk te laten gebruiken. Op het vlak van communicatie versterken we de lokale bibliotheekcommunicatie met een complementaire regionale communicatie.

Biblio7 ondersteunt dit als volgt:

- we brengen in kaart waar welke **kennis** zit in welke bibliotheek
- we maken een **platform voor online kennisdeling** tussen bibliotheekmedewerkers
- we maken een **analyse van de spreiding van de verschillende bibliotheeklocaties**
- we maken een **pool van materialen** die binnen Biblio7 kunnen worden uitgewisseld (bv tablets)
- we maken een **regionaal lidmaatschap** met afspraken over tarieven
- we maken een gemeenschappelijke communicatie met informatie over de werking en het **aanbod van bibliotheken voor scholen**



<sup>15</sup> Uit de workshops van 8 februari, 9 maart en 26 april 2018

## We valoriseren het talent van bibliotheekmedewerkers

Door het samenleggen van capaciteit en talent slaagt Biblio7 er in om een sterke lokale (jeugd)bibliotheekwerking neer te zetten, waarbij de medewerkers en vrijwilligers bovenlokaal worden ondersteund. Dit wil Biblio7 doen door:

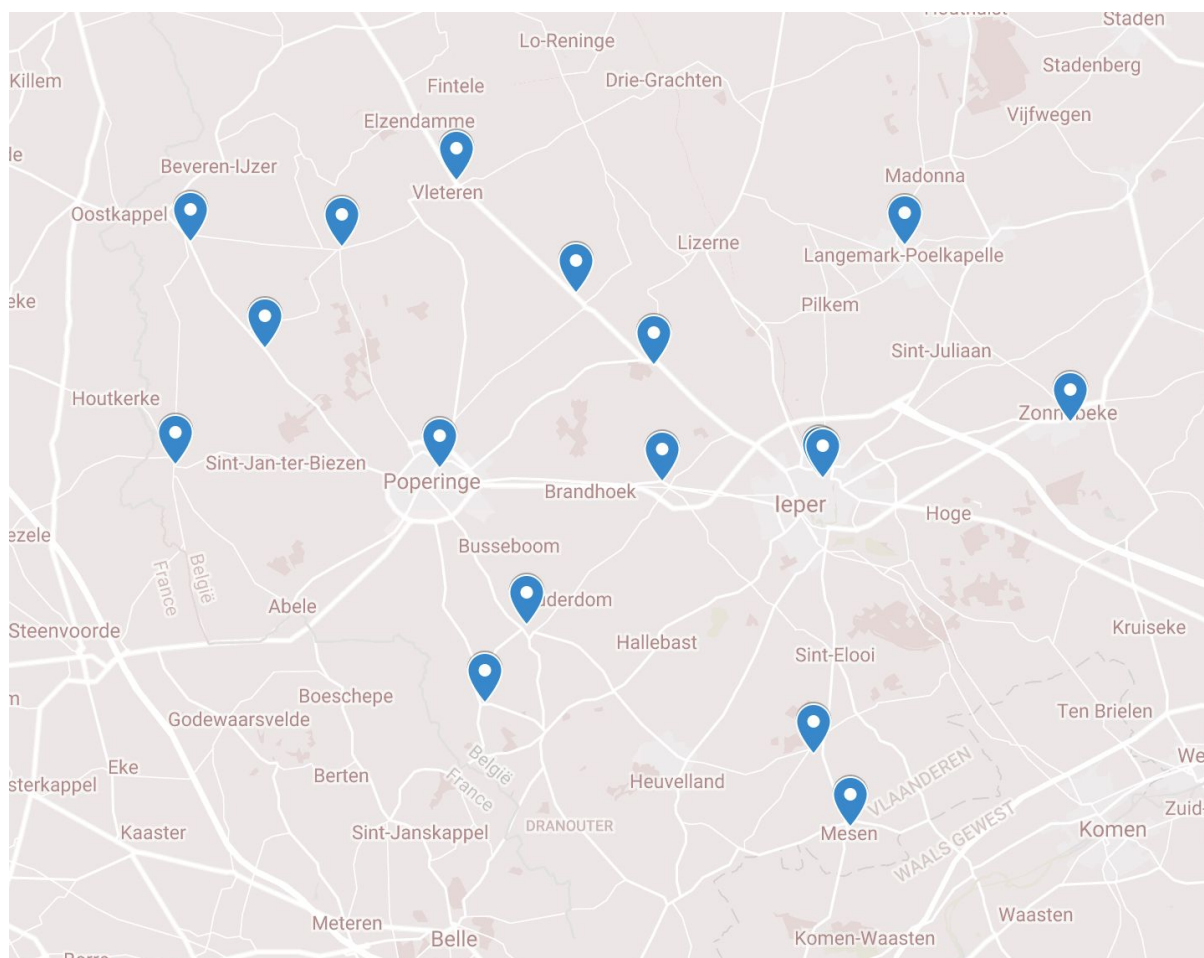
- we brengen het **talent** van de bibliotheekmedewerkers in kaart, zodat we meer zicht hebben op elkanders expertise en die ook kunnen aanspreken
- we **coachen** bibliotheekmedewerkers, in het bijzonder op **digitale vaardigheden**
- we maken een **regionaal aanspreekpunt voor scholen** in het kader van **mediawijsheid**
- we werken aan een gemeenschappelijk **vrijwilligersbeleid** voor bibliotheekvrijwilligers, zowel op vlak van coaching en vorming als op het vlak van verloning en kostenvergoedingen
- we maken een **regionale pool met vrijwilligers** voor het begeleiden van kinder- en jeugdjury en voorleesvrijwilligers, waarbij mensen er al of niet voor kiezen om lokaal/regionaal aan de slag te gaan
- we organiseren **vorming voor bibliotheekmedewerkers** zoveel als mogelijk op schaal van de regio

## Een bibliotheek die een huiskamer is voor de lokale gemeenschap

### Stand van zaken in 2018

Biblio7 beschikt als samenwerkingsverband over een bijzonder ruim en gedetailleerd netwerk aan bibliotheken. Ieper en Poperinge hebben grote uitgeruste bibliotheken, gevolgd door Zonnebeke en Langemark-Poelkapelle. Heuvelland en Mesen hebben kleinere bibliotheken. Poperinge heeft een uitgebreid netwerk aan filialen. Ieper en Heuvelland hebben uitleenposten.

Samen geeft dit een vrij dekkend plaatje voor de regio, waarbij de grotere bibliotheken zich bevinden in meer verstedelijkte kernen.



De inrichting van deze bibliotheken is sterk verschillend, zowel naar interieur als naar beleving. De bibliotheken van Biblio7 zijn publieke plekken die kunnen functioneren als een huiskamer voor de lokale leefgemeenschap. Deze “derde plek” maakt ontmoeting mogelijk. Maar bij de ene bib is de collectie ruimtelijk meer bepalend dan bij (veelal grotere) bibliotheken die de inrichting kunnen afstemmen op meerdere functies.





16



17



18



19



20



21

- 
- 16 Spelothek Ieper
  - 17 Polyvalente zaal bij Bibliotheek Mesen
  - 18 Bibliotheek Mesen
  - 19 Bibliotheek Ieper
  - 20 Bibliotheek Poperinge
  - 21 Bibliotheek Ieper - Uitleenpost Elverdinge (HLN)



22



23



24

### Bibliotheek als derde plek

Er is de jongste decennia een nieuwe denken ontstaan rond de bib als plek. De bibliotheek krijgt als plek en als werking een brede invulling, geënt op lokale leefgemeenschappen. De bibliotheek wordt nog nadrukkelijker uitgebouwd als een derde plek<sup>25</sup>: een laagdrempelige ruimte.

Ray Oldenburg<sup>26</sup> beschrijft derde plekken als toegankelijke, gratis of goedkope plekken waar bezoekers zomaar binnen kunnen lopen en weggaan als ze willen; waar hun geld, afkomst of status irrelevant is. Hier vormen gesprekken de belangrijkste activiteit, leren mensen elkaar kennen en ontstaan vriendschappen. Oldenburg ziet derde plekken als essentieel voor gezonde gemeenschappen, “een spiritueel drankje, dat de hele gemeenschap versterkt en stimuleert”.

Ook David Lankes<sup>27</sup> hecht een groot belang aan de lokale sociale verwevenheid van bibliotheekwerk.

<sup>22</sup> Bibliotheek Langemark-Poelkapelle

<sup>23</sup> Bibliotheek Zonnebeke

<sup>24</sup> Ontmoetingscentrum De Sceure in Vleteren waar zich ook een uitleenpost van de bib (Poperinge) bevindt. Alle gemeentelijke diensten van Vleteren, de politie én het OCMW verhuizen naar De Sceure. De bibliotheekfilialen of uitleenposten van Oostvleteren en Woesten maken deel uit van de werking van de hoofdbibliotheek in Poperinge.

<sup>25</sup> <https://www.nobb.nl/veghel/nieuws/5517-citaat-449>

<sup>26</sup> <https://www.pps.org/article/roldenburg>

<sup>27</sup> <https://davidlankes.org/>





*“De beste bieb ter wereld is een huiskamer in Den Helder.  
De bibliotheek van Den Helder is uitgeroepen tot de beste van de wereld. Een oppepper voor  
de marinestad die al tien jaar werkt aan de revitalisering van het centrum.”<sup>28</sup>*

## 2020-2025: Een bibliotheek die een huiskamer is voor de lokale gemeenschap

*We willen in de komende jaren onze bibliotheken nog verder uitbouwen als plekken voor de lokale gemeenschap. De lokale bibliotheek is een nabije plek, dichtbij de woonkernen en sociaal ingebed in de lokale leefgemeenschap. De bibliotheek als plek betekent ook de bibliotheek als plek in een netwerk: een open huis waar ontmoeting centraal staat, met een breed partnerschap.*

### **We maken een regionale analyse en maken bibliotheekprofielen**

- Vanuit de vaststelling dat ons netwerk van bibliotheken sterk uitgebouwd is, maken we een analyse van de sterktes en zwaktes van die lokale aanwezigheid.
- We stellen een aantal principes op rond spreiding en nabijheid.
- We profileren de bibliotheken naar dienstenaanbod: wat zijn bibliotheken, wat zijn uitleenposten en wat is de belofte dat we op elke plek kunnen maken naar onze gebruikers.
- We verkennen en zoeken naar integratie met andere sectoren, zeker wat betreft filialen in dorpen

### **We maken een heldere belofte rond wat gebruikers mogen verwachten in de lokale bib**

- De belofte van wat een bibliotheek biedt is lokaal in te vullen, complementair met lokale partners. Tegelijk baseren we ons op bibliotheekprofielen om naar de regio te communiceren van wat je minimaal binnen elk bibliotheekprofiel kan vinden.

### **We delen kennis en ervaring, we werken samen om de spreiding mogelijk te maken**

- Binnen Biblio7 wordt kennis gedeeld rond het werken met vrijwilligersgroepen, het opbouwen van lokale netwerken, inspiratie rond exploitatie van uitleenposten,...
- Een breed en gevarieerd bibliotheeknetwerk wordt mogelijk door goed samen te werken in de backoffice.
- Het profiel van de bibliotheekmedewerker in de buurtbibliotheken is cruciaal ifv samenwerking. Coaching en intervisie binnen Biblio7 kunnen hierin ondersteunen.

### **Regionaal samenwerken, lokaal integreren**

- Als netwerk presenteren we de bibs in de regio als een globaal netwerk, en daarvoor gaan we ook in dialoog met lokale besturen en streekactoren, om Biblio7 aan te bieden als 'legger' voor andere functies (welzijn, buurtinitiatieven, cultuur,...)



Buurtsalon **Roesbrugge**. In de oude gemeentelijke jongensschool, deels in gebruik als OC Karel de Blauwer, wordt de ruimte van de bibliotheek ingericht om sociale activiteiten toe te laten. De bewoners en verenigingen krijgen de kans om dit verder uit te bouwen. Het infopunt van het OCMW blijft behouden.

## Inspiratie: Theek 5 (NL)

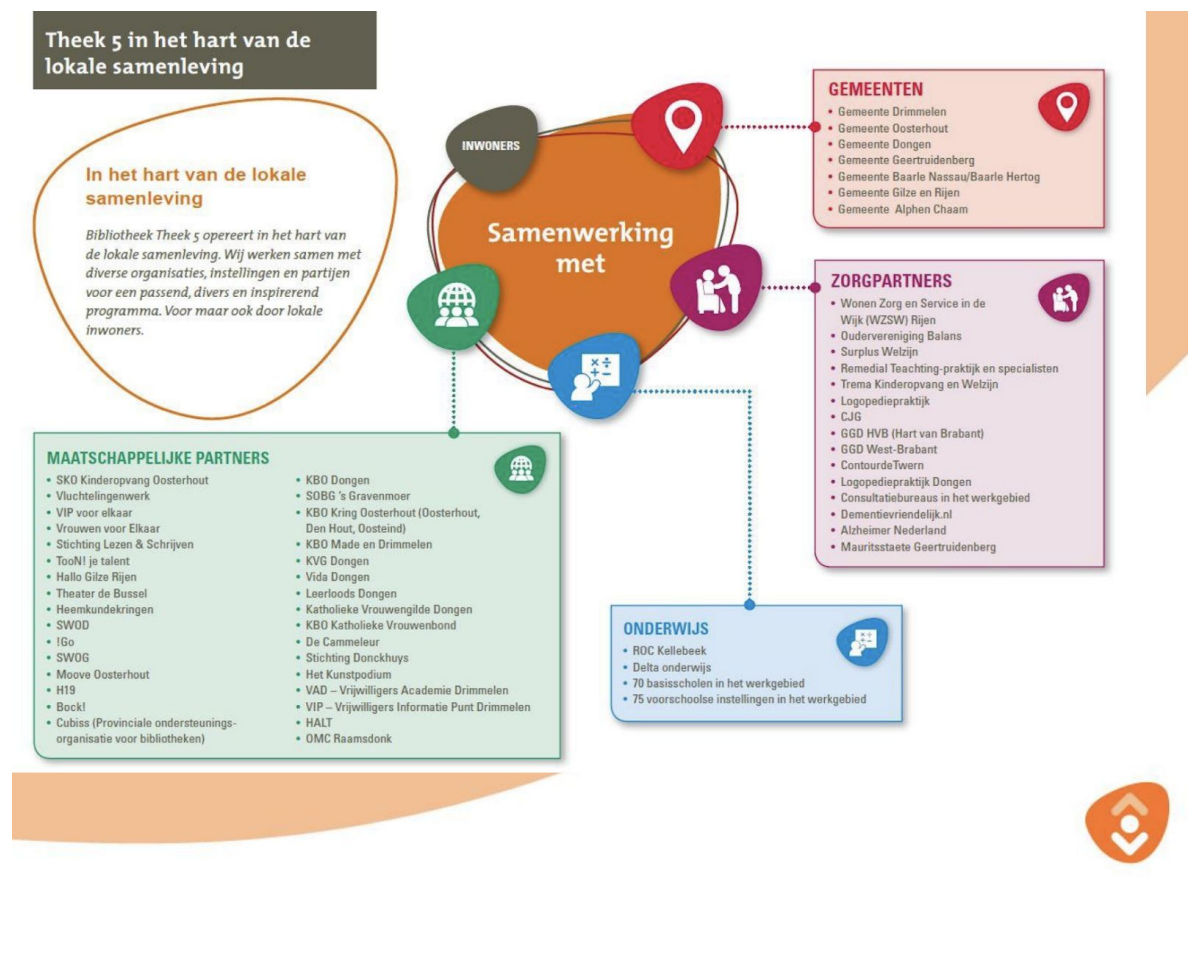
De regiobib Theek 5 werkt als één organisatie. Zij hanteren een spreidingsbeleid dat rekening houdt met bevolkingsdichtheid, woonkernen en reisafstanden.

Theek 5 heeft verschillende soorten vestigingen:

- De hoofdbibliotheek heeft een complete dienstverlening
- De wijkbibliotheken hebben een brede collectie met accenten voor de wijk
- De jeugdbibs richten zich tot 0-14-jarigen
- De bibliobus en geïntegreerde schoolbibliotheken richten zich op schoolcollecties en verzekeren ook een open toegang

(zie ook bijlage voor meer informatie)

Theek 5 heeft ook een rijk vertakt netwerk van samenwerkingspartners.





## Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers

### Stand van zaken in 2018

Er is vandaag - afhankelijk van de bibliotheek - een bescheiden dan wel grote aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers. Dit hangt af van de lokale context en van de lokale capaciteit.

### 2020-2025: Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers

*In onze activiteiten, ons aanbod en het ontwikkelen van de bibliotheek als plek ontwikkelen we extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers. Verwacht wordt immers dat de armoedeproblematiek in de Westhoek niet meteen zal dalen en dat het aantal nieuwkomers zal stijgen.<sup>29</sup>*



### We maken afspraken met regionale partners rond werking

- We bouwen samen een aan **netwerk van regionale partners** (samenlevingsopbouw, caw, onderwijs, vormingplus, kind & gezin, inburgering ...)
- We maken ons aanbod en onze werking kenbaar aan regionale partners en werken op **projectbasis** samen rond gedeelde doelstellingen (programma's en projecten)

### We doen beroep op partners om een dialoog te voeren rond toeleiding en barrières

- Partners helpen ons in het wegnemen van barrières voor participatie (taal, signalisatie, financieel,...)
- We focussen hierbij niet enkel op hoe kwetsbare groepen in de bib krijgen, maar vooral hoe hen te versterken.

### We delen kennis en expertise rond het werken met kwetsbare gezinnen en nieuwkomers

- Er is heel wat verspreide kennis in de regio omtrent het werken met nieuwkomers. Niet alleen delen bibs die kennis onder elkaar, maar ook met de regionale netwerken die actief zijn rond nieuwkomers.
- We vormen onze bibliotheekmedewerkers

<sup>29</sup> Vantaaltotaal (leper) Gratis maandelijks babbelmoment in de bib met mensen die een taal leren en anderen die deze taal spreken



## Een governance die stuurt op structureel samenwerken

### Stand van zaken in 2018

Momenteel werken de Biblio7-bibliotheken vooral projectmatig en occasioneel samen, in onderstaand schema te situeren tussen niveau 'small' en 'medium'.

Minimum	Small	Medium	Large	Extra Large
Informeel kennis- en ervaringsuitwisseling	Light en occasioneel samenwerken	Permanente samenwerking rond meerdere issues, vnl. projectmatig + bepaalde back office taken.	Permanente samenwerking aan gezamenlijke strategische doelstellingen. Meerdere taken/diensten gecentraliseerd	Verregaande vorm van samenwerking op alle vlakken > volledig geïntegreerde werking



Bij de start van een workshop rond samenwerking werd gepeild naar de verwachtingen naar governance en samenwerking bij de aanwezige bibliothecarissen en vrijetijdscoördinatoren <sup>30</sup>.

- Ieper (Eddy, Evelien): tijdens het traject is de samenwerking gegroeid. Tijd en capaciteit zijn belangrijk om te kunnen samenwerken. Vraag ook hoe je team kan betrekken.
- Zonnebeke (Bart) is sterk vragende partij naar meer structurele regionale samenwerking. Ook politiek is daar draagvlak voor.
- Langemark-Poelkapelle (Evelyne): er is nu meer samenwerking binnen vrije tijd binnen een lokaal bestuur, dit kan een tegenstelling vormen tav regionale samenwerking met bibliotheken
- CO7 (Rosita): Goed dat de vragen aan bod komen op eind van traject want samenwerking is de rode draad doorheen sessies. Vraag is wel hoe intens de samenwerking moet worden tussen de bibs. We zouden de samenwerking binnen

<sup>30</sup> Workshop 12 oktober 2018, Wijtschate

het CO7 schip moeten zien te houden.

- Poperinge (Bart Wemaere, vrijetijdscoördinator - Lieve): is er voldoende bereidheid bij de bibliotheekteams? en zal er dan ook politiek draagvlak voor komen? Hoe ver gaan we in de samenwerking. Inhoudelijke samenwerking met Vleteren verbeteren (ambtelijk en politiek)
- Heuvelland (Lisbeth, Koen Baert coördinator cultuur): we moeten focussen op integratie met andere sectoren, de bibliotheek is niet een silo maar is een functie binnen een breder geheel. regionaal samenwerken moet lokaal integreren ook mogelijk maken.

## Aandachtspunten ivm intergemeentelijke samenwerking

In een aantal regio's werken bibliotheken al nauw samen. Deze cases geven ons alvast volgende elementen ter overweging voor verdere discussie binnen de groep bibliotheken van CO7.

Samenwerken gaat over organisatiecultuur:

- Gelijkwaardigheid en volwaardig mede-eigenaarschap  
> *veronderstelt: geen hiërarchie, alles in samenspraak*
- Gelijkwaardig engagement en verantwoordelijkheidszin  
> *veronderstelt: actieve betrokkenheid van elke bib en gemeente*  
> *veronderstelt: verdeling van taken en verantwoordelijkheden*  
> *veronderstelt: gelijkwaardige inbreng (tijd, financieel, logistiek)*  
> *externe ondersteuning of een eventuele interne coördinatiefunctie helpt zeker, maar vervangt dit niet*
- Een vruchtbare netwerk-cultuur  
> *elkaar kennen en vlot contact*  
> *sfeer van openheid en vertrouwen*
- Een netwerk is zo sterk als zijn zwakste schakel...

### Kritische succesfactoren voor samenwerking

#### Gezamenlijke missie, visie en strategie

- > gezamenlijke doelstellingen: voldoende ambitieus, maar tegelijk realistisch ...
- > sterk bib-merk: gezamenlijk uitleenreglement en collectieplan, gezamenlijke projecten, gezamenlijke communicatie, ...
- > eenheid in verscheidenheid: ruimte om lokaal eigen accenten te leggen (geen keurslijf)
- > betrokkenheid eigen medewerkers (en adviesorganen)
- > actief opvolgen, evalueren, bijsturen

#### Draagvlak bij sleutelfiguren in college en administratie en bij andere stakeholders

- > concrete meerwaarde duidelijk maken
- > herkenbare doelstellingen voor andere actoren (college, diensten, partners, ...)
- > actieve terugkoppeling en betrokkenheid nastreven
- > transversaal denken en werken (partnerships)
- > zichtbaarheid nastreven (in de media, eigen activiteiten, eigen media, leden, ...)

### **Resultaatgericht werken**

- > efficiënt en effectief: bv. trekkersfunctie voor verschillende SD's en projecten
- > efficiëntie- en effectiviteitswinsten door poolen van expertise en back office taken
- > belang van quick wins op diverse vlakken
- > terugkoppeling van en communicatie over de resultaten

## **Decreet bovenlokaal cultuurbeleid**

Het nieuwe decreet bovenlokaal cultuurbeleid zal mee de realisatie van het beleidsplan Biblio7 kunnen ondersteunen, naast financiering door de lokale besturen.

Het budget voor dit decreet<sup>31</sup> wordt voornamelijk gevoed met de vroegere provinciale middelen. Om verschillende redenen is de focus van het decreet nu uitdrukkelijk 'bovenlokaal': tussenruimte tussen lokaal en Vlaams.

Het decreet legt fundamenteel andere accenten dan het decreet 'lokaal cultuurbeleid' in het algemeen en de rol van een IGS in het bijzonder. Er zijn jaarlijks 7,5 mio voor projecten, 2 mio voor IGS-en, 1 mio voor nieuw bovenlokaal steunpunt (max 100.000).

### **Uitgangspunten decreet bovenlokale cultuurwerking en link met huidige samenwerkingsverbanden**

- Cultuur-breed = kunsten, cultureel erfgoed, circuskunsten, amateurkunsten, sociaal-cultureel werk
- (= volwassenenwerk, lokaal cultuurbeleid + deels ook jeugdwerk) > nu vooral centra, bibs en cubelco's
- Focus op 'praktijken' met 'bovenlokale' meerwaarde + focus op 'actoren' > nu vooral op sectoren.
- Aandacht voor innovatieve en vernieuwende voorbeeldwerkingen
  
- Bovenlokale meerwaarde > nu vooral lokale meerwaarde
- Transversaal > nu nog vooral sectoraal (bib-netwerk, centra-netwerk, erfgoed-netwerk, ...)
- Zowel tussen puur culturele sectoren/actoren en disciplines als met cultuur-gerelateerde sectoren.
- Sector-overschrijdend: ook samenwerking met andere beleidsdomeinen (met cultuur als finaliteit)
  
- Verbindend tussen het lokale cultuurbeleid en het Vlaamse niveau
- Aandacht voor regionale verschillen > DNA van de regio, specifieke noden van de regio

### **VOORWAARDEN BOVENLOKALE PROJECTSUBSIDIES, o.a.**

- rechtspersoonlijkheid met niet-commercieel karakter
- een jeugdactor, culturele actor of openbaar bestuur

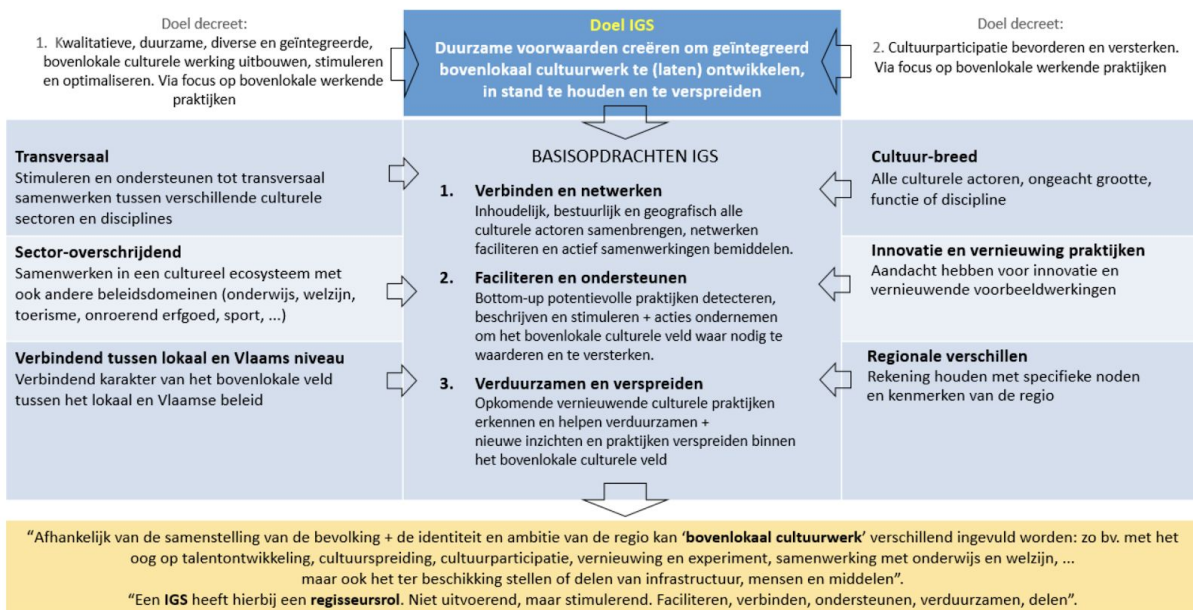
<sup>31</sup> <https://cjsm.be/cultuur/themas/bovenlokaal-cultuurbeleid/decreet-bovenlokale-cultuurwerking>

- uitstraling overstijgt de gemeentegrenzen (bovenlokale projectsubsidies)
- bovenlokale schaalgrootte, reikwijdte en relevantie
- overstijgt de reguliere werking van de aanvragende actor
- relevantie aantonen van gekozen partnerships
- mogelijkheid tot verduurzaamheid van de resultaten
- een culturele finaliteit
- combinatie van minimaal 2 functies
- max 3 opeenvolgende jaren > afgebakend karakter in tijd en opzet

#### 4 FUNCTIES (x 2)

- experimenteren en innoveren
- creëren en produceren
- spreiden en presenteren
- leren en participeren

### DECREET BOVENLOKALE CULTUURWERKING en rol van een IGS



### 2020-2025: Vertalen doelstellingen naar samenwerking, structuur en middelen

Deze aanzet van beleidsplan bevat een aantal doelstellingen die met de huidige middelen en mensen en met de huidige governance-structuren kan worden gerealiseerd. De ambitie reikt evenwel verder. Bij het vertalen van het ontwerp naar het reële beleidsplan (zie volgend hoofdstuk) zal een antwoord moeten worden gegeven binnen de CO7-partners over:

- delen van middelen
- overleg en dialoog met interne en externe partners
- aansturen van de samenwerking



## Samenvatting doelstellingen en werven

### VISIE

“Door het delen van middelen en kennis groeien de bibliotheken van Biblio7 uit tot een plek waar maximale kansen zijn voor persoonlijke ontwikkeling, beleving, participatie en creatie.”

### DOELSTELLING

**We creëren thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten**

Het samenwerkingsverband Biblio7 bouwt een jeugdbibliotheek uit met lokale ankers en een bovenlokale ondersteuning. We hebben als doel het huidige publiek aan kinderen en jongeren te behouden en willen een nieuw publiek bereiken. Hierbij hebben we speciale aandacht voor sociale inclusie en het bereiken van kwetsbare gezinnen. Door bovenlokale samenwerking creëren we zo lokale thuisplekken voor jeugd met een diverse en volwaardige collectie en activiteiten

### WERF

**Een volwaardig en efficiënt georganiseerd collectie-aanbod voor jeugd**

Elke lokale bibliotheek moet beschikken over een collectie op maat van de schaal en het jeugdpubliek. Het opvolgen van de leenverrichtingen en de organisatie van het aanbod doen we lokaal, maar Biblio7 ondersteunt het proces van collectievorming op volgende wijzen:

- er is een regionaal **collectieplan** waarin we op basis van de verschillende profielen van de bibliotheken een afgestemd aanbod creëren, op basis van regionaal gepoolde expertise
- voor de **aankoop** van de collectie maken we regionale afspraken om op die manier ook lagere prijzen te bekomen
- een **intern interbibliothecair leensysteem** maakt het mogelijk dat ook minder gevraagde materialen overal in het netwerk kunnen worden ontleend
- we spreken een eenvormig **plaatsingsysteem** af over alle bibliotheken van Biblio7
- we organiseren de **etikettering** van materialen op niveau van Biblio7

### WERF

**Een divers en breed activiteitenaanbod voor jeugd**

Door het samenleggen van capaciteit slagen we er in om een regiodekkend aanbod van activiteiten te realiseren voor kinderen en jongeren. Lokale en bovenlokale activiteiten zijn hierbij complementair, een geïntegreerde planning maakt het mogelijk een diverse mix te maken. Biblio7 ondersteunt hierop op volgende wijzen:

- we maken een **seizoens- of jaarprogrammatische** waarbij lokale en bovenlokale programmatie in één overzicht worden gegoten en waarbij het mogelijk is leemtes en dubbels te detecteren en zo het aanbod te optimaliseren.
- we maken een regionaal **circuit voor jeugdauteurs** tijdens de jeugdboekenmaand
- we maken een regionaal aanbod voor de **jeugdboekenmaand** met lokale accenten
- Biblio7 ondersteunt de lokale jeugdwerkingen door het aanbieden van **methodieken, formats en coaching**, bv voorleesmomenten of klasbezoeken

## DOELSTELLING

### We vormen een netwerk van bibliotheken waar je kan ontdekken en leren

Onze bibliotheken worden nog meer plekken voor experiment en creatie, waar je kan bijleren op formele en informele wijzen. De bibliotheek ontwikkelt hiervoor verschillende rollen ontwikkelen: als ontwikkelaar, makelaar, platform, plek, expert inzake doelgroepen en netwerken. Waar mogelijk ontwikkelen we samen een regiodekkend activiteitenaanbod binnen Biblio7. We hebben hierbij extra aandacht voor nieuwkomers.

## WERF

### We creëren en faciliteren een educatief aanbod dat beantwoordt aan noden in de regio

We creëren met de lokale bibliotheken samen een aanbod dat zich ent op noden in de regio.

- Leesplezier en **leesbevordering**: we willen kinderen, jongeren en volwassenen het plezier laten proeven van lezen.
- **Maatschappelijke** vorming: we organiseren in eigen aanbod en in samenwerking met partners educatieve initiatieven rond wat maatschappelijk leeft.
- **Digitaal**: de bibliotheken zijn de plekken waar je individuele en collectieve ondersteuning krijgt
- **Experiment**: we spelen in op nieuwe initiatieven zoals fablab, coderdojo en faciliteren initiatieven
- Via onze **samenwerking** met lokale en regionale partners **detecteren** we nieuwe noden en thema's
- We **creëren** aanbod of **faciliteren** aanbod van externen. Een **afwegingskader** helpt bij de inhoudelijke keuzes.

## WERF

### We plannen en programmeren samen een regiodekkend educatief aanbod

Door samen te plannen en te programmeren kunnen we complementair werken en kunnen we de middelen beter inzetten. Zo kan een bibliotheek zich specialiseren of beroep doen op een regionaal aanbod of een aanbod van een andere bib.

- We maken jaarlijks een gezamenlijke **planning**, waar zowel lokale activiteiten een plaats in vinden als afspraken rond regionale initiatieven
- Die afstemming moet het mogelijk maken een regionale **programmatie** samen te stellen. Waar mogelijk maken we als groep afspraken met regionale partners zoals Vormingplus, scholengroepen of Huis van het Kind.
- We maken een regionaal overzicht van de geplande initiatieven wat ons in staat moet stellen om beter te **communiceren** en **door te verwijzen** naar het aanwezige aanbod. (lezingenoverzicht, programmafolder,...)

## WERF

### We delen de kennis en expertise rond educatie tussen de bibliotheken en medewerkers

Door kennis en expertise te laten delen tussen medewerkers kunnen we beter inspelen op noden, en talent laten ontwikkelen in het netwerk.

- We bundelen de expertise rond **digitaal** op het niveau CO7 (bv digitale ondersteuning, digidokter, e-books, bibliotheekstelsel,...)
- We maken waar mogelijk als groep **afspraken met regionale educatieve spelers** rond planning, inhoud, prijs
- We zetten een afspraak of systeem op waarbij het mogelijk is beter **door te**



**verwijzen** naar elkaars aanbod en dat van externen

- De educatief medewerkers zitten samen in een **netwerk om praktijken en kennis te delen** en om afspraken te maken rond bv specialisatie

#### DOELSTELLING

##### **Bibliotheken delen kennis en middelen om de lokale bibliotheekwerking te versterken**

Biblio7 wil een netwerk van sterke lokale bibliotheekwerkingen helpen realiseren. Om dit te kunnen doen willen we zoveel mogelijk capaciteit delen tussen de bibliotheken.

#### WERF

##### **We delen middelen en kennis tussen bibliotheken**

We leggen zoveel als mogelijk bestaande middelen samen om zo de middelen zoveel als mogelijk te laten gebruiken. Op het vlak van communicatie versterken we de lokale bibliotheekcommunicatie met een complementaire regionale communicatie. Biblio7 ondersteunt dit als volgt:

- we brengen in kaart waar welke **kennis** zit in welke bibliotheek
- we maken een **platform voor online kennisdeling** tussen bibliotheekmedewerkers
- we maken een **analyse van de spreiding van de verschillende bibliotheeklocaties**
- we maken een **pool van materialen** die binnen Biblio7 kunnen worden uitgewisseld (bv tablets)
- we maken een **regionaal lidmaatschap** met afspraken over tarieven
- we maken een gemeenschappelijke communicatie met informatie over de werking en het **aanbod van bibliotheken voor scholen**

#### WERF

##### **We valoriseren het talent van bibliotheekmedewerkers**

Door het samenleggen van capaciteit en talent slaagt Biblio7 er in om een sterke lokale (jeugd)bibliotheekwerking neer te zetten, waarbij de medewerkers en vrijwilligers bovenlokaal worden ondersteund. Dit wil Biblio7 doen door:

- we brengen het **talent** van de bibliotheekmedewerkers in kaart, zodat we meer zicht hebben op elkanders expertise en die ook kunnen aanspreken
- we **coachen** bibliotheekmedewerkers, in het bijzonder op **digitale vaardigheden**
- we maken een **regionaal aanspreekpunt voor scholen** in het kader van **mediawijsheid**
- we werken aan een gemeenschappelijk **vrijwilligersbeleid** voor bibliotheekvrijwilligers, zowel op vlak van coaching en vorming als op het vlak van verloning en kostenvergoedingen
- we maken een **regionale pool met vrijwilligers** voor het begeleiden van kinder- en jeugdjury en voorleesvrijwilligers, waarbij mensen er al of niet voor kiezen om lokaal/regionaal aan de slag te gaan
- we organiseren **vorming voor bibliotheekmedewerkers** zoveel als mogelijk op schaal van de regio

#### DOELSTELLING

##### **Een bibliotheek die een huiskamer is voor de lokale gemeenschap**

We willen in de komende jaren onze bibliotheken nog verder uitbouwen als plekken voor de lokale gemeenschap. De lokale bibliotheek is een nabije plek, dichtbij de woonkernen en sociaal ingebed in de lokale leefgemeenschap. De bibliotheek als plek betekent ook de

bibliotheek als plek in een netwerk: een open huis waar ontmoeting centraal staat, met een breed partnerschap.

#### **WERF**

##### **We maken een regionale analyse en maken bibliotheekprofielen**

- Vanuit de vaststelling dat ons netwerk van bibliotheken sterk uitgebouwd is, maken we een analyse van de sterktes en zwaktes van die lokale aanwezigheid.
- We stellen een aantal principes op rond spreiding en nabijheid.
- We profileren de bibliotheken naar dienstenaanbod: wat zijn bibliotheken, wat zijn uitleenposten en wat is de belofte dat we op elke plek kunnen maken naar onze gebruikers.
- We verkennen en zoeken naar integratie met andere sectoren, zeker wat betreft filialen in dorpen

#### **WERF**

##### **We maken een heldere belofte rond wat gebruikers mogen verwachten in de lokale bib**

- De belofte van wat een bibliotheek biedt is lokaal in te vullen, complementair met lokale partners. Tegelijk baseren we ons op bibliotheekprofielen om naar de regio te communiceren van wat je minimaal binnen elk bibliotheekprofiel kan vinden.

#### **WERF**

##### **We delen kennis en ervaring, we werken samen om de spreiding mogelijk te maken**

- Binnen Biblio7 wordt kennis gedeeld rond het werken met vrijwilligersgroepen, het opbouwen van lokale netwerken, inspiratie rond exploitatie van uitleenposten,...
- Een breed en gevarieerd bibliotheeknetwerk wordt mogelijk door goed samen te werken in de backoffice.
- Het profiel van de bibliotheekmedewerker in de buurtbibliotheken is cruciaal ifv samenwerking. Coaching en intervisie binnen Biblio7 kunnen hierin ondersteunen.

#### **WERF**

##### **Regionaal samenwerken, lokaal integreren**

- Als netwerk presenteren we de bibs in de regio als een globaal netwerk, en daarvoor gaan we ook in dialoog met lokale besturen en streekactoren, om Biblio7 aan te bieden als 'legger' voor andere functies (welzijn, buurtinitiatieven, cultuur,...

#### **DOELSTELLING**

##### **Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers**

In onze activiteiten, ons aanbod en het ontwikkelen van de bibliotheek als plek ontwikkelen we extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers. Verwacht wordt immers dat de armoedeproblematiek in de Westhoek niet meteen zal dalen en dat het aantal nieuwkomers zal stijgen.

#### **WERF**

##### **We maken afspraken met regionale partners rond werking**

- We bouwen samen een aan **netwerk van regionale partners** (samenlevingsopbouw, caw, onderwijs, vormingplus, kind & gezin, inburgering ...)
- We maken ons aanbod en onze werking kenbaar aan regionale partners en

werken op **projectbasis** samen rond gedeelde doelstellingen (programma's en projecten)

#### WERF

##### We doen beroep op partners om een dialoog te voeren rond toeleiding en barrières

- Partners helpen ons in het wegnemen van barrières voor participatie (taal, signalisatie, financieel,...)
- We focussen hierbij niet enkel op hoe kwetsbare groepen in de bib krijgen, maar vooral hoe hen te versterken.

#### WERF

##### We delen kennis en expertise rond het werken met kwetsbare gezinnen en nieuwkomers

- Er is heel wat verspreide kennis in de regio omtrent het werken met nieuwkomers. Niet alleen delen bibs die kennis onder elkaar, maar ook met de regionale netwerken die actief zijn rond nieuwkomers.
- We vormen onze bibliotheekmedewerkers

## PRESENTATIE ONTWERP BELEIDSPLAN



Deze presentatie (PREZI) kan worden gehanteerd om de krachtlijnen van het ontwerp voor te stellen aan lokale adviesraden, college, gemeenteraad, partners en medewerkers.

Link : <https://prezi.com/view/VlrKLTifa1V2DtgpXx5c/>

## VAN ONTWERP NAAR BELEIDSPLAN

We zullen deze aanzet van beleidsplan in het najaar 2018 en voorjaar 2019 moeten **vertalen naar een plan met concrete doelstellingen**. Dit betekent dat we bij de vertaling van het ontwerp beleidsplan volgende elementen moeten zien uit te klaren<sup>32</sup>:

### Prioritaire werven en intern draagvlak

We moeten eerst als groep bibliothecarissen overtuigd zijn van een dossier voor we het kunnen politiek vertalen, eerst moeten we voldoende intern draagvlak opbouwen rond het plan en de prioriteiten samen vastleggen. We nemen eerst de acties die als groep urgent worden beschouwd, die acties waar een klant beter van wordt, die acties waar een bib meteen voordeel van ondervindt?

#### Bepalen en uitklaren van werkterreinen voor het beleidsplan

Zijn dit de prioritaire werven + in volgorde van prioriteit?

- Zie je eventueel nog andere prioritaire werkterreinen? > zie onder
- Zeker niet teveel en niet alles meteen > haalbaarheid..
- Goede mix back office vs front office ?
- Belang van quick wins en zichtbare resultaten ifv draagvlak, motivering, ...
- Potentieel voor transversale samenwerking met partners en eventueel ruimer ?

Zie je nog andere prioritaire werkterreinen?

- Bv. actieve kennisbemiddeling en kennishub (vnl. thema's ivm persoonlijke ontwikkeling en actuele maatschappelijke thema's)
- Bv. bibliotheek als derde plek (plek voor ontmoeting, ontspanning, leren, werken, creëren, experimenteren, ...)
- Bv. invalshoek specifieke doelgroepen (minder mobiele mensen, ouderen, ...)
- Bv. educatie en publiekswerking

Per werkterrein bepalen:

- Wat er wel/niet onder ressorteert > helder afbakenen en definiëren
- Wat en wie we ermee willen bereiken (= strategische doelstelling)
- Welke positie en rol van bibs en bib-netwerk binnen het specifieke actorenveld
  - Wat gebeurt er momenteel reeds op dit vlak (+ evaluatie/impact)?
  - Door bibs, door andere culturele actoren, door niet-culturele actoren
  - Welke samenwerkingsmogelijkheden?
- Hoe we dit willen doen (= operationele doelstellingen)
- Wat concreet en wanneer (= acties/initiatieven)
- Wie concreet: trekker + werkgroep

<sup>32</sup> Workshop 12 oktober 2018, Wijtschate

- wat is de winst voor klant, winst voor organisatie? helder maken wat de meerwaarde is van de doelstelling/actie die we willen opzetten
- timing
- budget nodig? of kan het met de bestaande middelen?
- extra capaciteit nodig of kan het met eigen mensen?
- duo's of trio's vormen van trekkers rond de doelstellingen
- wat komt in aanmerking als doelstelling voor projectmiddelen binnen decreet? (zie ook verder)

#### **Voorbeeldcase: Actie "Een gezamenlijk leenreglement"**

- Dit moeten we apart ter discussie agenderen met de groep, dit vereist een grondige doorwerking en voorafgaande analyse: voorbeelden van elders, oplistten leenreglementen in de regio, gelijkenissen en verschillen uitklaren
- Dit is voor Zonnebeke een cruciaal punt
- **Doel** uitklaren van het gezamenlijk leenreglement: gelijke termijnen, klantenvoordelen,... 'business case' maken voor de politici
- Actie bekijken vanuit een **klantenperspectief**, heeft grote impact naar publiek, is een zichtbare actie
- Je kan ook werken met gezamenlijke delen van een leenreglement, vermijden dat structuurdiscussies de overhand nemen op reële samenwerking
- Bart (Zonnebeke) en Eddy (Ieper) nemen hierin de leiding met aftoetsing bij een cubeco

## **Vertalen doelstellingen naar decreet bovenlokale cultuurwerking**

CO7 kan structurele werkingsmiddelen aanvragen.

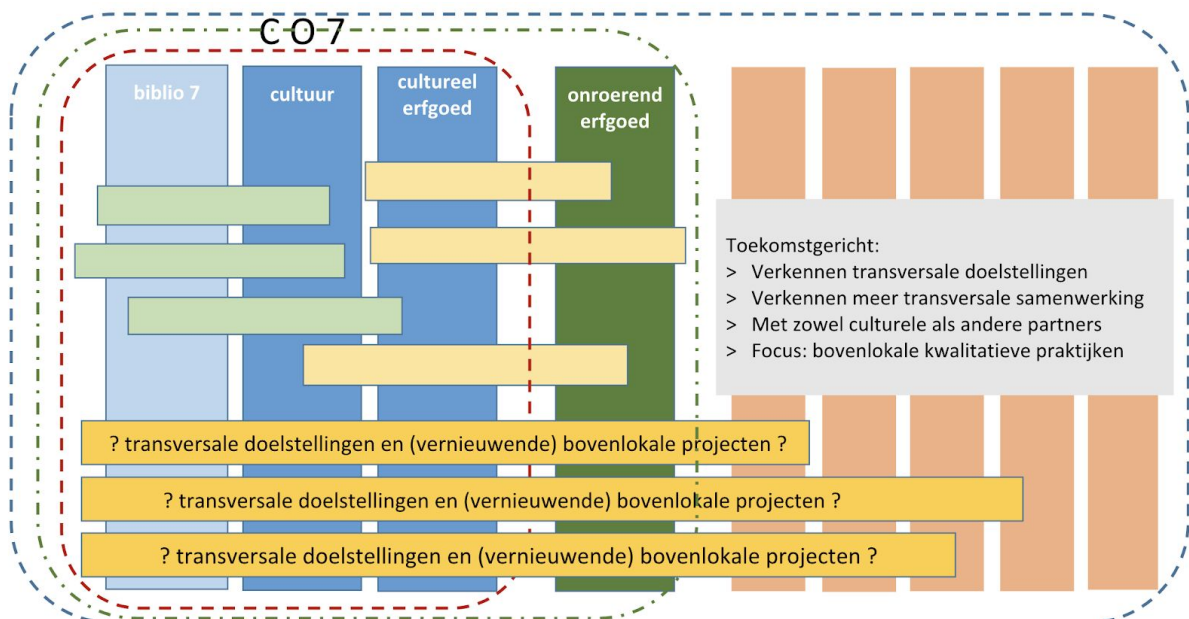
Vanuit de bibliotheekwerking van CO7 kan daarnaast afzonderlijk bijkomend worden ingezet op projectmiddelen.

De aanzet van beleidsplan bevat nu een aantal transversale doelstellingen die vertaald kunnen worden naar het decreet.

Doelstellingen Biblio 7:

- Plek waar maximale kansen zijn voor persoonlijke ontwikkeling, beleving, participatie en creatie
- Een thuisplek zijn voor de jeugd
- Een plek zijn waar je kan ontdekken en (bij)leren; m.i.v. plek zijn voor experiment en creatie
- Een huiskamer zijn voor de lokale gemeenschap
- Hierbij extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers
- Samenwerken om de interne werking te optimaliseren
- Kennis en middelen delen om de lokale bibwerking te versterken





Hierbij zijn de inhoudelijke linken naar andere partners ook essentieel.



Wil Biblio 7 voor projectsubsiëring door dit decreet in aanmerking komen, dan:

- de eigen nieuwe doelstellingen en werven daarop extra afstemmen
- versterkt inzetten op transversaal denken en werken, binnen en buiten de culturele sector
- focus op innovatie en vernieuwing
- aansluiten op kenmerken en noden van de regio
- brug met Vlaanderen versterken

## Investeren in zichtbaarheid

We zullen als Biblio7 moeten zorgen voor communicatie, pers en aanwezigheid in netwerken

- maar communicatie gaat samen met projecten, doen en communiceren gaan samen: de projecten realiseren in dialoog, dat is goede communicatie
- maar PR blijft daarnaast belangrijk om gekend te worden, onbekend is onbemind
- we moeten aandacht hebben voor stakeholdercommunicatie, niet enkel binnen de culturele netwerken, maar ook buiten de culturele netwerken

## Engagement laten valideren

Eenmaal de aanzet van beleidsplan vertaald is naar concrete doelstellingen is het essentieel om het beleidsplan te laten valideren in de verschillende lokale besturen.

## Stappenplan

1. we nemen de aanzet van beleidsplan en maken een onderscheid tussen doelstellingen en acties die we met eigen middelen en mensen kunnen doen, en die zaken waar we extra middelen voor nodig hebben
2. voor die zaken waar we extra middelen voor nodig hebben kijken we wat in aanmerking zou komen voor projectmiddelen in het decreet
3. we investeren intussen in zichtbaarheid, communicatie en draagvlak

## BIJLAGEN

### Feedback en aandachtspunten op de beleidsdoelstellingen uit het CO7-café - 23 mei 2018

Op 23 mei nodigde Biblio7 haar stakeholders uit voor een eerste presentatie van de aanzet van beleidsdoelstellingen.

Verloop:

- Tussentijdse denkpistes voor toekomstwerven Biblio7: jeugdwerking, educatieve functie van de bib, delen van kennis tussen bibliotheken,... : <https://prezi.com/p/ce0bzb0irkuw/>
- Dialoogtafels over de toekomstwerven: u gaat in gesprek met partners en collega's van andere lokale besturen en de regio



Dit leverde een aantal boeiende suggesties en commentaren op die hieronder staan opgelijst.

#### Algemene feedback op de aanzet van beleidsdoelstellingen

wat is wervend, positief aan de aanzet van beleidsplan?	wat ontbreekt?
<p><b>Centraliseren/delen (van materiaal/collectie/kennis)</b> Zoek alternatieve manieren om kennis te delen (niet het zoveelste overleg, digitaal platform) vb. speeddaten tussen medewerkers/vrijwilligers, wisselen van medewerkers (vb. personeel Ieper draait mee in bib Poperinge) Durf leren/kopiëren/proberen van elkaars werking</p> <p>interessant om te denken aan een regionaal lidmaatschap, vraag is hij regionaal mobiel we onze leden willen</p>	<p><b>Aandacht voor de 'mobiele bib' – bib op verplaatsing</b> (vb. in scholen, rusthuizen, dorpshuizen, tijdens evenementen – op maat van kleine gemeenschappen) Sta stil bij praktische drempels voor bibliotheekbezoek: voor scholen kost bezoek aan bib tijd/geld-vervoer) Versterk de zichtbaarheid/laagdrempeligheid van de bib</p>

<p>krijgen</p> <p>een pool van materialen is een goed idee</p>	
<p><b>Aandacht voor specifieke doelgroepen</b> vb. nieuwkomers, kwetsbare gezinnen  Zie kwetsbaarheid voldoende ruim (vb. mensen met beperking, langdurig zieken, psychische kwetsbaarheid) (vb. van 'leefboeken' – project rond levensverhalen)  Denk niet over, maar mét die doelgroep (ga met hen in gesprek)  Denk samen na over drempels (kunnen ook praktische/fysieke zijn vb. laat alle bibs in de regio eens screenen op signalisatie, aanduiding, inrichting i.f.v. toegankelijkheid)</p>	<p><b>Focus op experiment</b> = kerntaak van bibliotheek (durven, proberen, testen, ervaringen delen en waar nodig expertise in huis halen)  Zie het regionale niveau als 'veilige' schaal om iets te testen</p>
	<p><b>Visie op personeelsbeleid</b>  Breng de talenten van de medewerkers in kaart. Denk na over wat we op korte- en lange termijn nodig hebben in de regio?</p>
<p><b>Bibliotheek als derde plek en huiskamer</b></p> <p>goed idee om analyse te maken naar de spreiding en het bereik van bibliotheekvoorzieningen</p>	<p><b>De klant ontbreekt of is onvoldoende aanwezig in het plan</b>  De bezoeker wordt niet vermeld in het plan.  Publieksonderzoek is belangrijk. De klant moet aangesproken worden (de tijden van 'spreekuur: wachten op de klant' zijn voorbij). Doelgroep? Wie bereiken we en wie NIET? Hoe mensen bereiken?</p>
<p><b>Aandacht voor jeugd/samenwerking scholen</b></p> <p><b>Bibliotheek als plek voor leren en experiment</b></p> <p>afstemming van samenwerking tussen educatie en e-inclusie  belangrijk dat medewerkers goed worden gecoacht in digitale bib</p> <p>goed: aandacht voor spreiding van educatie</p> <p>goed idee om de activiteiten af te stemmen</p>	<p><b>Uitspraken over spreiding, regiodekking en samenwerking (wat bieden we aan in wijken en dorpen)</b>  Wat wordt verstaan onder 'lokale partners'? Er is een verschil tussen steden en gemeenten. Ieper heeft een groot aanbod. Momenteel is er alleen nog een filiaal van de bibliotheek in twee deelgemeenten van Ieper, namelijk Vlamertinge en Elverdinge.  In tegenstelling tot Poperinge, waar er wel een filiaal is in elke deelgemeente.  Wat zijn alternatieven, voor wie? Hoe vang je het op?</p>

<p>belangrijk dat de actoren in het regionale educatieve veld elkaar kennen</p>	<p>Het gaat hier zowel over infrastructuur als over samenwerking met andere diensten. Als in een deelgemeente de andere diensten al ‘vertrokken’ zijn, is het dan de taak van de bibliotheek om wel te blijven?? De bibliotheek is een deel van de overheid. Waar wil de gemeente naartoe met de deelgemeente. Wat is het politieke standpunt m.b.t. cultuurspreiding? Welk aanbod moet er zijn in de bibliotheek? Zowel extra muros als intra muros. In de deelgemeenten blijken vooral senioren en scholen de klanten te zijn. Belangrijke vragen in dit debat zijn: Wat is er nu? Wie komt er nu? Meer mobiliteit? Wisselcollecties? De bibliotheek kan de basis zijn voor een dorpsclub – verschillende functies aan elkaar koppelen (samenwerking tussen verenigingen, vrijwilligers, ontmoetingscentra, lokale handel zoals de bakker).</p>
<p><b>Aandacht voor regionale partners en het werken in een netwerk van regionale actoren</b> belangrijk dat bibliotheken aanwezig zijn in regionale netwerken en er ook de partners en het aanbod van kennen</p>	<p><b>Collectie is nu een te klein onderdeel in het plan</b> Er wordt aangehaald dat collectie een teer punt is. (dit is geen gedeelde opmerking: anderen vinden dan weer dat lokale bibs nadrukkelijk zelf moeten instaan voor hun collectie)</p>

## Feedback mbt “Een bibliotheek die een huiskamer is voor de lokale gemeenschap”

### Benoem de bib als thuisplek

De bib als derde plek is een mooie titel.

Er wordt bij ‘huiskamer’ direct de associatie gemaakt met ‘thuis’. De krant lezen, een koffie drinken, een boek nemen (kinderen die een strip lezen, lezen in een tijdschrift) - leeshoek, enz. Er wordt opgemerkt dat er slechts een beperkte groep vaste klanten is (i.c. mensen die de krant komen lezen). Het aanbod is niet voldoende gekend.

### Welke functies: studieplek? aanbod? dienstverlening?

Stilte in de huiskamer/bibliotheek? De bibliotheek als plek om samen te studeren?

Maar zijn daar ondertussen geen betere ruimtes voor geschikt?

Het aanbod moet complementair zijn: zowel leesbevordering als dienstverlening/mensen begeleiden.

De vergelijking wordt gemaakt tussen de bibliotheek en het lokaal dienstencentrum.

Groot verschil is dat het verzorgende aspect (wassen e.d.) geen functie is van de bib –



alle andere functies zijn gelijkaardig.

In deze context wordt het buurtsalon vermeld (wordt in september geopend in Roesbrugge) – ook voor kleine gemeenschappen.

Er moeten prioriteiten bepaald worden. Educatie als prioriteit. Maatschappelijke vorming/maatschappelijke discussies (incl. de digitale kloof dichten). Vaak ook doorverwijzen.

De bibliotheek als bruisende plek!

### **En wat doen we niet?**

Het is belangrijk om ook stil te staan bij wat je NIET doet. Welke programmatie?

In een huiskamer kijk je tv, in een bib niet, daarvoor ga je beter naar een café. Je moet sowieso keuzes maken als bibliotheek.

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de bibliotheek als plek (aanbieden van infrastructuur aan externe organisaties) en de bibliotheek als organisatie. Er wordt niet vaak iets geweigerd, aangezien de bibliotheek zich moet bewijzen om te kunnen voortbestaan.

### **Maak het persoonlijk**

Als de bib een 'thuis' wil zijn, is een persoonlijke aanpak belangrijk. De klanten moeten tevreden zijn. Boetes of andere sancties horen niet thuis in 'een huiskamer'. Zeker als we kwetsbare gezinnen willen bereiken/ samenwerking met OCMW's. In deze context wordt huiswerkbegeleiding in de bib vermeld.

### **Openingstijden**

Welke rol kan een huiskamer opnemen als die maar 2u (of eventueel 4u) per week open is?

### **Samenwerken tussen bibs**

Het is belangrijk om elkaars aanbod goed te kennen. Informatie uitwisselen tussen de 7 bibliotheken. Specifieke leesgroepen, bijvoorbeeld regionale poëziegroep organiseren?

### **Digitale bib**

Stand van zaken automatisering? Is nog niet het geval in Heuvelland en Mesen.

Welke toekomst heeft de collectie? In deze context wordt het proefproject van ebooks/uitlenen van e-readers vermeld. Koppeling van bibliotheek aan spelothek.

Zal in de toekomst de bibliotheek niet ondergeschikt worden aan de spelothek?

### **Bouw een vrijwilligerswerking uit**

Kan de cultuur believer ingeschakeld worden als vrijwilliger van de bib (de bib 'mee maken')? Het kan een optie zijn om een regionaal georganiseerde

vrijwilligerswerking voor de bibliotheken op te zetten (cfr. 'WESTHOEK verbeeldt'). Er wordt in deze context opgemerkt dat een goede vrijwilligerswerking het risico in zich draagt om minder personeel in te zetten.

Feedback mbt "Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en nieuwkomers"

## **Kwetsbare gezinnen**

### **Focus op partnerschappen en maak waar mogelijk regionale afspraken**

(vb. Kind en gezin – boekstart: zodat mensen in alle bibs in de regio boeken kunnen afhalen)

Werk regionaal aan een netwerk van sociale partners

### **Organiseer laagdrempelige activiteiten**

huiswerkklas in de bib (in leper niet in de bib), Speelstraat, taallessen voor ouders terwijl kinderen spelletjes spelen in de bib – er wordt gedroomd van een ‘inloophuis’, sociaal restaurant bij de bib...

### **Werk aan het imago van de bibliotheken.**

Slechts 20% van bevolking gaat naar bib. Voor velen blijft het een boekentempel:

“niet voor ons”, “enkel voor wie gestudeerd heeft”

Durf de vraag stellen of ‘bibliotheek’ nog wel de juiste naam is, waarom niet “Open huis”?

### **Drempels weghalen**

Er zijn veel concrete uitdagingen vb. boetes niet kunnen betalen, boeken te laat terugbrengen of drempels (ouders die bang zijn dat kinderen materiaal zullen kapot maken).

Bedenk samen alternatieven voor de boetes.

o Probeer uit en zie wat werkt. (vb. beloningssysteem, uurtje boeken in de kast zetten i.p.v. boete &gt; is dit niet stigmatiserend?)

o Werk samen aan een reglement in een heldere taal. Of laat een reglement uitwerken in de vorm van pictogrammen.

### **Werk samen een vrijwilligersbeleid uit**

Bibliotheken hebben veel vrijwilligers, vaak met een kwetsbaarheid.

### **Versterken kwetsbare gezinnen is de finaliteit**

Bekijk het niet enkel als hoe kwetsbare groep IN de bib krijgen, maar vooral hoe hen te versterken. Goede voorbeelden: voorleesmomenten in buurthuis sociale woonwijk (maar hoe hen dan in de bib krijgen = uitdaging)

Werk samen en op maat van de regio vernieuwende projecten uit. Experimenteer vb. met voorlezen aan huis (ook volwassenen willen voorgelezen worden). Kom buiten met de bib (zie ook hierboven ‘mobiele bib’).

## **Nieuwkomers**

### **Deel expertise**

Er is heel wat verspreide kennis in de regio omtrent het werken met nieuwkomers. Niet alleen zouden bibs die kennis onder elkaar moeten delen, maar ook met de regionale netwerken die actief zijn rond nieuwkomers.

- neem activiteiten over
- verwijst door naar activiteiten van partners
- centraliseer de kennis en het overzicht van activiteiten en aanbod

### **Werk aan drempels**

Nieuwkomers moeten extra worden begeleid. Mobiliteit is een belangrijke drempel, maar vooral ook het feit dat ze 'toegeleid' moeten kunnen worden, dat het bibbezoek begeleid wordt door partners. Dat vergt een goede en nauwe samenwerking tussen de bibs en begeleidingsnetwerken.

### **Zet nieuwkomers in als vrijwilliger**

Zo kunnen zij ambassadeur zijn en de context van de bib gemakkelijker vertalen naar de context van de nieuwkomer.

### **Vorm bibliotheekmedewerkers**

Kennis over het omgaan met nieuwkomers is niet altijd aanwezig bij bibliotheekpersoneel.

- wat is het aanbod, wat zijn de netwerken?
- hoe pak je het aan, hoe communiceer je?

Dit soort vorming, zowel over de sociale kaart als over vaardigheden kan best regionaal worden aangepakt.

## Inspiratie (FR): Voyage au pays des bibliothèques. Lire aujourd'hui, lire demain<sup>33</sup>

*“Faisons un rêve. Il était une fois un pays de lecteurs. C’est-à-dire un pays où chacun, chacune, dispose d’un lieu, pas loin de chez lui, de chez elle, un troisième lieu entre domicile et travail, un lieu chaleureux où il, où elle puisse se rendre pour découvrir et se découvrir, apprendre, imaginer, échanger, voyager. Un lieu qui donne confiance et le goût du possible, et d’abord ceux qu’il, ou elle, porte en lui, en elle.”*

La compétence des intercommunalités en matière culturelle est optionnelle. Peu d’entre elles encore se saisissent de la lecture publique (5 % des bibliothèques sont gérées par des intercommunalités). Là où elles le sont, les avantages sont évidents. Tout d’abord, une meilleure fluidité et des échanges renforcés entre la ville centre et les communes qui l’entourent.

La compétence de l’intercommunalité est tout à fait compatible avec le maintien de bibliothèques dans les communes. Elle permet par exemple des **recrutements** mutualisés : là où une commune n’a pas besoin d’un agent à temps plein, son recrutement par l’intercommunalité permet une mise à disposition de plusieurs communes dans la semaine. Il y a donc à la fois une **mutualisation des dépenses** et aussi une capacité à **mettre des ressources en commun** et à organiser des actions sur l’ensemble des communes, en matière par exemple d’action culturelle. Enfin, on peut envisager une organisation des temps **d’ouverture concertée** pour que, chaque jour, un équipement puisse être ouvert comme c’est le cas, par exemple, à Rennes. C’est donc un dispositif à développer.



## Inspiratie (UK): More than a house for books<sup>34</sup>

Libraries offer a safe space, providing access to digital & online learning, helping to combat loneliness and having a positive impact on people’s lives.

- Libraries for young people – looking at the impact libraries have on the early years
- Libraries as a social enabler – exploring how facilities enhance lives
- Digital transformation in libraries – examining how technology is benefitting libraries and communities

<sup>33</sup>

<http://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/notices/68043-voyage-au-pays-des-bibliotheques-lire-aujourd-hui-lire-demain>

<sup>34</sup> <http://www.artscouncil.org.uk/supporting-libraries/more-house-books>

## Methodiek: Matrix werking - doelgroepen

Deze matrix kan worden aangewend bij het verder uitwerken van de doelstellingen, waarbij je scherp duidt welke doelgroepen baat hebben bij welk initiatief.

	Iedereen/ algemeen	Peuters	Kinderen (school/ familie)	Kinderen +12	Jongere n	Nieuw komers	Kwetsbare gezinnen
AANBOD BIBS							
Plek							
Collectie							
Digitale tools							
Activiteiten							
Educatie							
ONDERLINGE SAMENWERKING							
Materialen delen							
Expertise delen Vorming...							
Collectiebeheer							



## Inspiratie (BE): “De openbare bibliotheek van morgen”, Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen (juni 2013)

### *Extracten mbt locatie en inrichting*

In veel gemeenten is de bibliotheek de enige plek waar burgers zonder verplichting een tijdje kunnen vertoeven, een krant of tijdschrift kunnen lezen, een praatje kunnen slaan met andere bezoekers, enz. Volgens antropologisch onderzoek zorgen deze korte contactmomenten voor een gevoel van welbevinden.<sup>46</sup> De bibliotheek kan in haar architectuur en inrichting dit ontmoeten mogelijk maken en stimuleren door een **gezellig interieur, fijne zitplaatsen en voldoende open ruimtes**. Waar mogelijk kan gedacht worden aan een **leescafé** of **leesterras**. De bib is een plek om elkaar te **ontmoeten** en geïnspireerd te raken, mensen hun talenten te laten ontdekken en het beste uit zichzelf te halen. Dit draagt bij tot zelfbewustzijn en gemeenschapszin.

De bibliotheken bedienen echter diverse doelgroepen. Elke doelgroep heeft zijn specifieke verwachtingen over het bibliotheekinterieur. Het is een uitdaging om de verschillende doelgroepen (kinderen, jongeren, volwassenen, ouderen) te bieden wat ze verwachten. De bib mag **niet één look & feel uitstralen, maar moet in staat zijn meerdere sferen te creëren**. De sfeer waar kinderen naar op zoek gaan is anders dan die waarin de gepensioneerde krantenlezer zich thuis voelt, om dan nog maar te zwijgen over jongeren die in vakantieperiodes vaak in de bib te vinden zijn. Beperkte ruimtes maken het soms noodzakelijk om **keuzes** te maken. De bibliotheek moet proberen verschillende omgevingen te creëren en daarbij van alle gebruikers respect te vragen voor de sfeer van anderen.

De Vlaamse overheid wil een geschikt kader leveren voor kwaliteitsvolle lokale culturele infrastructuur (meer concreet: bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra). Daartoe werd een onderzoek uitgevoerd naar de relatie tussen de architecturale vormgeving van lokale cultuurinstellingen en hun functies. De **veranderlijke inhoudelijke invulling van de functies** vertaalt zich onvermijdelijk in de architecturale vormgeving. **De huidige bibliotheekgebouwen doorstaan meestal niet de toets van de uitdagingen waarvoor de culturele voorzieningen in het komende decennium staan. Essentiële elementen zijn: duurzaamheid, technologische evolutie, veranderende bevolkingsamenstelling (etnische diversiteit, vergrijzing) en maatwerk (contextgebonden invullingen van het vroegere model).**

Daarnaast ligt de maatschappelijke norm op het vlak van algemene toegankelijkheid vandaag hoger. Een typologie van de lokale cultuurarchitectuur biedt een interessant kader voor dat denkwerk, vanuit de essentie van die culturele voorzieningen.

Hoe de bibliotheken er pakweg binnen 20 jaar zullen uitzien, als de digitalisering zich helemaal heeft doorgezet, is moeilijk te voorspellen. De fysieke bib zal er dan allicht volledig anders uitzien. **Het is dus belangrijk dat het interieur van de bib polyvalent en flexibel is, zodat er variaties kunnen worden in aangebracht.** Nieuwe functies zullen een nieuwe inrichting vergen. Daar moet men nu al rekening mee houden.

Een duidelijke **signalisatie** begint al buiten het gebouw, maar ook binnen de bibliotheek moeten de gebruikers makkelijk hun weg vinden naar de juiste afdelingen. Daarom moet er voldoende aandacht worden besteed aan een **logische indeling van de bibliotheek** en aan een overzichtelijke signalisatie in het gebouw.

Er is een tendens dat bibliotheken tijdens examenperiodes overvol zitten met studenten, zeker in de grotere steden en gemeenten. De bib wordt gezien als de ideale plek om te studeren, zonder afleiding van pc of gsm. De **stille studieplekken** zijn zeer gegeerd bij studenten, denk maar aan het bestormen van de Gentse stadsbib, te bekijken op Youtube. De aanwezigheid van lotgenoten werkt stimulerend.

Ook buiten de examenperiodes moet de bibliotheek ruimte bieden voor zelfstudie. Veel bibliotheken evolueren naar een belevenisbib of ontmoetingsbib. Positieve evoluties, maar het aspect van de stille ruimtes mag niet uit het oog worden verloren. De lokale bibliotheek moet dus ruimte voor zelfstudie voorzien, zeker in bepaalde periodes van het jaar.

Bibliotheken kunnen net als cultuurcentra en musea, creativiteit bij kinderen en jongeren aanscherpen, ook buiten het onderwijs. Bij veel kinderen en jongeren sluimert creativiteit. Door met cultuur in aanraking te komen, kan die openbloeien. De bib kan de verbeelding en de creativiteit stimuleren en men kan er geïnspireerd raken door anderen. In deze thematiek werkt de bibliotheek, afhankelijk van de lokale context, best samen met het cultuurcentrum, het deeltijds kunstonderwijs, het museum, enzovoort.

Het gaat naast **expressie** evenzeer om **creatie** en om **kennis**. Als je creatief bent, bedenk je originele ideeën, oplossingen, nieuwe werkwijzen en methoden voor tal van situaties. De ontwikkeling van die competenties start het best op jonge leeftijd, maar gaat levenslang door. **De bib moet een plek zijn van creatie en co-creatie. Een 'probeerplek' ook, waar men nieuwe tools en innovaties kan testen.**

De bibliotheek moet **nieuwe culturele uitingsvormen** oppikken en een **educatieve rol** durven op te nemen. **Gaming** is daarvan één voorbeeld, als onderdeel van de hedendaagse jongerencultuur. Het gaat niet enkel om het ontlenen van games, maar ook om er in de bib zelf iets mee te doen, bijvoorbeeld een gamezone in de bib, tornooien in de gemeente, regio of provincie, de mogelijkheid tot kennismaking met nieuwe consoles.

Hetzelfde geldt voor de **hedendaagse beeldcultuur**. De overdracht van informatie verloopt in onze samenleving voor een groot deel via beelden en beeldvorming. Een bibliotheek kan haar gebruikers laten kennismaken met de verschillende uitingen van de beeldcultuur, hoe ze geproduceerd en gebruikt worden en in welke context ze tot stand komen.

**De infrastructuur en inrichting van de bib moeten dit uitstralen: niet enkel een plek waar plaats is voor gedrukte media, met leeshoekjes of leestafels, maar waar ook beeldcultuur een plaats krijgt.** Er kan gedacht worden aan de inrichting van een gamezone in de bib, het plaatsen van televisieschermen en de mogelijkheid om film en muziek te testen op beschikbare toestellen. Gezien de stijgende populariteit van tablet pc's, e-readers en andere nieuwe apparaten kan de bib een **kennismakingsfunctie** opnemen, door ze ter beschikking te stellen en te laten ontdekken. Tegelijkertijd kan de bibliotheek, zoals in de Scandinavische landen, (dure) software aanbieden (Photoshop, Dreamweaver, ...) waarmee de gebruikers ter plekke kunnen werken. Dit daagt jongeren uit om in de bib creatief aan de slag te gaan.

## Inspiratie (BE): Regiobib Meetjesland

Het concept 'regiobib' is in essentie een concept van regionale samenwerking tussen verschillende gemeentelijke bibliotheken. Functioneren als regiobib kan in verschillende maten en gewichten. Het veronderstelt minimaal kennis- en ervaringsuitwisseling tot beperkte samenwerking op occasionele basis en betreft in zijn meest doorgedreven vorm een regionale bibliotheek als min of meer geïntegreerde organisatie. Dit is hoe de regiobib in Meetjesland wordt ingevuld.<sup>35</sup>

### Visie

De Bibliotheken Meetjesland zijn een overleg- en samenwerkingsplatform van openbare bibliotheken binnen de werking van COMEET (Cultuuroverleg Meetjesland).

De Meetjeslandse bibliotheken zijn een unieke en laagdrempelige speler in het aanbieden van een kwalitatieve fysieke en digitale informatie- en ontspanningscollectie, wars van commerciële invloeden, en conform de krijtlijnen van het Decreet Lokaal Cultuurbeleid. Ze zijn ook een huis van activiteiten en ontmoetingen, dit alles in goede banen geleid door competent personeel.

De bibliotheken staan open voor iedereen, maar prioritaire doelgroepen zijn kinderen en jongeren en senioren. Ook kansengroepen krijgen bijzondere aandacht. Kerntaken binnen de werking zijn leesbevordering, mediawijsheid en e-inclusie.

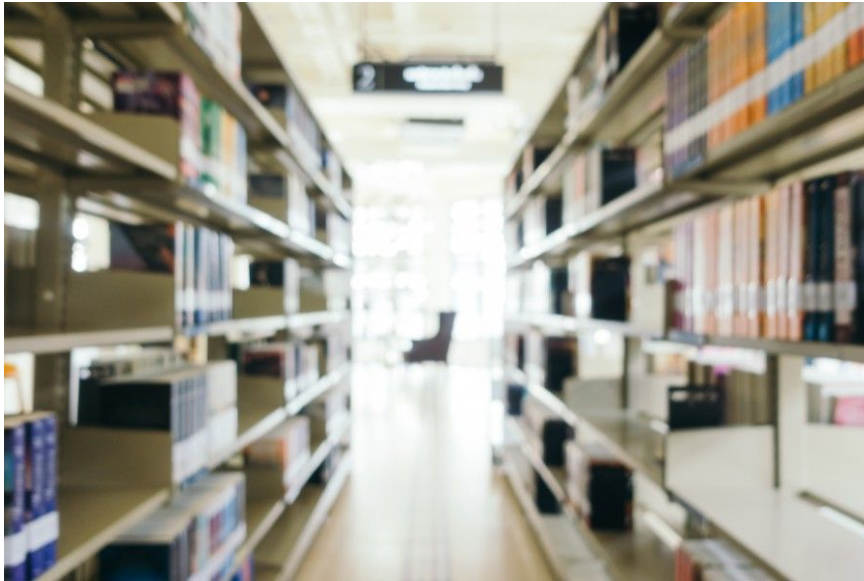
Door expertisedeling, afstemming en creatieve dwarsverbanden worden inhoudelijke en financiële meerwaarden gecreëerd, met behoud van lokale accenten. Om publiekswerking in al zijn aspecten alle kansen te geven, zet het samenwerkingsverband volop in op verdere optimalisering van de werkprocessen, en het benutten van individuele expertises en competenties voor het gehele netwerk.

Deze samenwerking voltrekt zich in een open geest van mede-eigenaarschap en objectiviteit.

Om dit alles te realiseren geloven de Bibliotheken Meetjesland dat op middellange termijn de ontwikkeling van een regiobibliotheek de na te streven oplossing is.

---

<sup>35</sup> Bron: IDEA - verkennende studie regiobib Meetjesland, 2014



## **Regiobib**

Regiobib Meetjesland is een regionaal netwerk van openbare bibliotheken waarbij bepaalde welomschreven taken/diensten vanuit efficiëntie- en effectiviteitsoverwegingen in samenwerking worden uitgevoerd of centraal worden aangeboden aan de lokale bibliotheken die deel uitmaken van het netwerk. Desgevallend blijft er altijd ruimte voor specifieke lokale invullingen en accenten.

Andere welomschreven taken/diensten blijven lokaal verankerd. Naargelang de ervaringen en de relevantie ervan, kunnen er verschuivingen plaatsvinden van lokaal naar regionaal en omgekeerd.

Samenwerken als regiobib veronderstelt samenwerken tussen gemeenten op basis van evenwichtige solidariteit. Hierover moeten duidelijke afspraken gemaakt worden en engagements worden bij voorkeur geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst. Indien wenselijk en noodzakelijk, en na het wegwerken van de administratieve en bestuurlijke hindernissen, kan dit netwerk eventueel doorgroeien naar een meer regionaal samenwerkingsverband met een eigen organisatiestructuur.

Regiobib Meetjesland heeft behalve een dienstverlenende rol aan het netwerk potentieel ook een adviserende rol, hetzij op vraag van de gemeenten (of nog andere overheden), hetzij op eigen initiatief.

## **Doelstellingen**

Behoud én optimalisering van de bestaande dienstverlening voor de bevolking: bij voorkeur niet minder dienstverlening en niet louter 'behoud' ervan, maar meer en nog betere dienstverlening. Dit kan door oa. optimalisering en doelmatiger gebruik van de collecties, efficiëntere werkprocessen, gezamenlijke investeringen, selectief poolen van medewerkers, e.d.m.

Arbeidstijd vrijmaken zowel voor behoud en optimalisering van de huidige dienstverlening als voor nieuwe taken/diensten/behoefte.

Specifiek door het poolen van medewerkers:

kansen tot optimalisering van competenties en competentieprofielen, inclusief  
kansen voor specialisaties (onderwijs, kinderen, ouderen, minderheden,... /  
digitalisering, communicatie, zakelijk, inkomstenwerving,... / soorten materialen /...)  
kansen tot expertisedeling en ontplooiing van medewerkers  
verminderde kwetsbaarheid bij uitvallen van medewerkers tgv ziekte,  
pensionering, ontslag, ...

Specifiek financieel: het beter inzetten van de schaarse middelen + kansen voor het genereren van extra inkomsten in cash of natura buiten de gemeentebegrotingen om.

Groter soortelijk gewicht ifv belangenbehartiging en inkomstenwerving

### **Prioriteiten**

1. het collectiebeleid (collectievorming, -beheer en -ontsluiting) inclusief de daaraan gerelateerde ict-systemen en werkprocessen
2. het beter opleiden en inzetten van medewerkers  
competentiemanagement, netwerkfuncties, deskundigheidsbevordering,  
specialisaties zoals bv. mediawijsheid en educatie
3. uitleenbeleid, leenverkeer en gebruikersbeheer  
inclusief de daaraan gerelateerde ict-systemen en werkprocessen



## Inspiratie (NL): Bibliotheek Rivierenland

Donderdag 17 mei ondertekenden de wethouders van tien gemeenten een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Bibliotheek Rivierenland<sup>36</sup>.

In het convenant wordt de dienstverlening van de bibliotheek in de betreffende gemeenten voor de komende drie jaar geregeld. De dienstverlening sluit aan op de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen, waarin de vijf kernfuncties van openbaar bibliotheekwerk staan vermeld:

1. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. Het bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur;
4. Het organiseren van ontmoeting en debat;
5. Het laten kennismaken met kunst en cultuur.

Drie doelstellingen

Bibliotheek Rivierenland vertaalt deze vijf functies naar drie hoofddoelstellingen van haar werk:

- basisvaardigheden voor iedereen
- het laagdrempelig ontsluiten van de Nederlandse bibliotheekcollectie voor iedereen
- het bieden van gelegenheid voor verblijf, ontmoeting, studie, werk, inspiratie en ontspanning.

De bibliotheek richt zich hiermee zowel op persoonlijke ontwikkeling van de inwoners in haar werkgebied, als op maatschappelijke participatie en sociale cohesie.

---

36

<http://nieuwsbladgeldermalsen.nl/lokaal/tien-gemeenten-ondertekenen-nieuw-convenant-bibliotheekwerk-442203>

## Inspiratie (NL) - Theek 5 - spreidingsbeleid

Uit internationaal onderzoek blijkt dat het aantal bezoekers afneemt, wanneer de reisafstand naar een bibliotheek groter is dan anderhalve kilometer. Tot anderhalve kilometer bestaat er in ieder geval qua reisafstand geen noemenswaardige drempel. Uit Nederlands onderzoek blijkt dat mensen voor cultuur en verenigingsactiviteiten een reisafstand van meer dan acht kilometer als drempel ervaren.

De Basisbibliotheek Theek 5 in Nederland beschikt over een uitgeschreven spreidingsbeleid dat gebaseerd is op 4 verschillende bibliotheekvoorzieningen met elk een eigen aanbod en dienstverlening :

- Centrale vestiging : compleet assortiment
- Centrum- of wijkbibliotheek (7500 > inwoners) : Brede collectie voor alle doelgroepen, met accenten op de meest voorkomende doelgroepen in de directe omgeving.
- Jeugdbibliotheek + (4000 – 7500 inwoners) : Breed aanbod voor 0 – 14 jarigen, beperkt aanbod voor jongeren, volwassenen en ouderen inclusief diensten als reserveren en afhalen voor alle leden.
- Bibliobus of schoolbibliotheek : Jeugdcollectie inclusief diensten als reserveren en afhalen voor alle leden.

Principes :

- Centrubibliotheken liggen op minimaal acht kilometer reisafstand van elkaar.
- Als er binnen de gemeente twee grote plaatsen / kernen zijn (minimaal 4000 inwoners) dan kunnen er twee vestigingen (centrum- en/of jeugdbibliotheek+) zijn, als deze tenminste minimaal vier kilometer reisafstand uit elkaar liggen.
- Binnen anderhalve kilometer reisafstand van een centrum- en/of jeugdbibliotheek+ wordt geen school / jeugdbibliotheekvoorziening aangeboden (ook geen bibliobus).

De toegankelijkheid van de vestigingen valt of staat met de openingstijden. In het vestigingsbeleid van Theek 5 wordt de Nederlandse certificeringsnorm van 15u per week als minimum gevolgd.

## Inspiratie (BE): Denkdag Bovenlokaal Bibliotheekbeleid<sup>37</sup> – 17 mei 2018

“Waar de bibliotheek van oudsher gericht is op transacties (uitlenen van materialen, behandelen van vragen van klanten ...) evolueren we vandaag meer en meer naar een bibliotheek waar ontmoeting en interactie centraal staan. Het is aan ons om die nieuwe functies te faciliteren. We kunnen dit door o.a. het creëren van nieuwe manieren van ontmoeting, door het aangaan van lokale partnerschappen en door het betrekken van de burgers bij onze dienstverlening. Een bibliotheek wordt niet langer voor de klant gecreëerd, maar vooral door de klant.”

Belangrijke elementen geformuleerd op deze denkdag:

- belang van lokale verankering met diverse partners en het behoud van lokale eigenheid
- noodzaak om één gedeelde visie te hebben
- meerwaarde van de samenwerking zichtbaar maken
- draagvlak bij zowel medewerkers als beleidsmakers cruciaal
- noodzaak om een regionale coördinator te hebben

Transversaal werken is een meerwaarde voor de bibliotheek

Als afsluiter werd er aan de hand van stellingen kort gepeild naar hoe de bibliotheken denken over transversale samenwerking zoals uitgetekend in het (toekomstige) decreet Bovenlokale Cultuurwerking.

Uit de reacties bleek dat elke aanwezige bibliotheek overtuigd is dat transversaal werken een meerwaarde kan bieden voor bibliotheken. Zo'n 75 % van hen vindt zelfs dat de bibliotheken een centrale rol spelen binnen de transversale werking in hun regio. Een vierde van de aanwezigen vindt dat bibliotheken beter kunnen samenwerken met scholen of OCMW dan met het Cultuurcentrum, terwijl 68 % van de deelnemers ervan overtuigd is dat bibliotheken prioritair moeten inzetten op samenwerking binnen de eigen gemeente.

---

<sup>37</sup> <https://cism.be/cultuur/themas/openbare-bibliotheken/bovenlokaal-bibliotheekbeleid>